

SURİYE'DE GÜVENLİ BÖLGE TARTIŞMALARI: TÜRKİYE AÇISINDAN RİSKLER, FIRSATLAR VE SENARYOLAR

ARGUMENTS ON SAFE HAVENS IN SYRIA: RISKS, OPPORTUNITIES AND SCENARIOS FOR TURKEY

نقاش حول إحداه منطقة أمنة في سوريا

المخاطر والفرص والسيناريوهات من وجهة النظر التركية

ORSAM Rapor No: 115

Nisan 2012

ISBN: 978-605-4615-10-0

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2012

Bu raporun içeriğinin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar ve yararlanma dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu raporda yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

ORTADOĞU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tarihçe

Türkiye’de eksikliği hissedilmeye başlayan Ortadoğu araştırmaları konusunda kamuoyunun ve dış politika çevrelerinin ihtiyaçlarına yanıt verebilmek amacıyla, 1 Ocak 2009 tarihinde Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi (ORSAM) kurulmuŐtur. Kısa sürede yapılanan kurum, çalışmalarını Ortadoğu özelinde yoğunlaŐtırmıŐtır.

Ortadoğu’ya BakıŐ

Ortadoğu’nun iç içe geçmiş birçok sorunu barındırdığı bir gerçektir. Ancak, ne Ortadoğu ne de halkları, olumsuzluklarla özdeşleştirilmiş bir imaja mahkum edilmemelidir. Ortadoğu ülkeleri, halklarından aldıkları güçle ve iç dinamiklerini seferber ederek barışçıl bir kalkınma seferberliği başlatacak potansiyele sahiptir. Bölge halklarının bir arada yaşama iradesine, devletlerin egemenlik halklarına, bireylerin temel hak ve hürriyetlerine saygı, gerek ülkeler arasında gerek ulusal ölçekte kalıcı barıŐın ve huzurun temin edilmesinin ön şartıdır. Ortadoğu’daki sorunların kavranmasında adil ve gerçekçi çözümler üzerinde durulması, uzlaŐmacı inisiyatifleri cesaretlendirecektir Sözkonusu çerçevede, Türkiye, yakın çevresinde bölgesel istikrar ve refahın kök salması için yapıcı katkılarını sürdürmelidir. Cepheleşen eksenlere dâhil olmadan, taraflar arasında diyalogun tesisini kolaylaŐtırmaya devam etmesi, tutarlı ve uzlaŐtırıcı politikalarıyla sağladığı uluslararası desteği en etkili biçimde değerlendirebilmesi bölge devletlerinin ve halklarının ortak menfaatidir.

Bir Düşünce Kuruluşu Olarak ORSAM’ın Çalışmaları

ORSAM, Ortadoğu algılamasına uygun olarak, uluslararası politika konularının daha sağlıklı kavranması ve uygun pozisyonların alınabilmesi amacıyla, kamuoyunu ve karar alma mekanizmalarına aydınlatıcı bilgiler sunar. Farklı hareket seçenekleri içeren fikirler üretir. Etkin çözüm önerileri oluşturabilmek için farklı disiplinlerden gelen, alanında yetkin araŐtırmacıların ve entelektüellerin nitelikli çalışmalarını teşvik eder. ORSAM; bölgesel gelişmeleri ve trendleri titizlikle irdeleyerek ilgililere ulaŐtırabilen güçlü bir yayım kapasitesine sahiptir. ORSAM, web sitesiyle, aylık Ortadoğu Analiz ve altı aylık Ortadoğu Etütleri dergileriyle, analizleriyle, raporlarıyla ve kitaplarıyla, ulusal ve uluslararası ölçekte Ortadoğu literatürünün gelişimini desteklemektedir. Bölge ülkelerinden devlet adamlarının, bürokratların, akademisyenlerin, stratejistlerin, gazetecilerin, işadamlarının ve STK temsilcilerinin Türkiye’de konuk edilmesini kolaylaŐtırarak bilgi ve düşüncelerin gerek Türkiye gerek dünya kamuoyuyla paylaşılmasını sağlamaktadır.

İçindekiler

Takdim	4
Özet	5
Giriş	6
1. Suriye Sorununun Çözümü için Askeri Önlem Tartışmalarına Giden Süreç.....	6
a. Suriye muhalefetine silah yardımı	8
b. Güvenli bölge oluşturulması.....	8
2. Güvenli Bölge Kurulması Planlanan Hattın Genel Görünümü.....	10
a. Lazkiye Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı.....	10
b. Idlib Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı	11
c. Halep Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı.....	11
d. Rakka Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı	12
e. Haseke Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı.....	13
3. Olası Güvenli Bölge Hatları	14
a. En güvenli hat.....	14
b. En riskli hat.....	15
c. Az risk maksimum fayda	16
d. Alternatif Hat	17
Sonuç.....	18

TAKDİM

Suriye’de olaylar birinci yılını doldurdu. Ülkede şiddet tüm hızıyla sürüyor. Direnişin kaleleri birer birer düşse de ayaklanmanın bastırılması artık bu aşamadan sonra neredeyse imkansız gözüküyor. En son direnişin merkezi Humus’a düzenlenen askeri operasyon ile Suriye muhalefetinin kalesi olarak görülen Babı Amr rejimin kontrolüne geçti. Ancak bu sadece direnişin merkezinin başka bölgeye taşınmasına neden oluyor. Şu günlerde Suriye ordusunun Idlib’te askeri operasyonları sürüyor. Bunun neticesinde de Hatay’a gelen Suriyeli misafır sayısında önemli bir artış ortaya çıktı.

Tüm dünya Suriye krizine çözüm bulabilmek için çaba sarf ediyor. Bu açıdan farklı görüşler ön plana çıkıyor. Esad yönetimini yaptırımlar ve baskı yoluyla politika değişikliğine sevk etme gibi yaklaşımların yanı sıra özellikle Suudi Arabistan ve Katar tarafından Suriye muhalefetine silah desteği verilmesi gibi daha sert öneriler de gündeme gelmektedir. Bu konular ilki Tunus’ta gerçekleşen, ikincisi İstanbul’da düzenlenen Suriye Halkının Dostları Grubu toplantılarında ele alındı. Bir taraftan da Birleşmiş Milletler Suriye Özel Temsilcisi olarak atanan Kofi Annan’ın sorunu diplomatik yolla çözüm çabaları da sürüyor. Tüm taraflarla yapılan görüşmelerin ardından ortaya çıkan Annan Planı Suriye yönetimince kabul edildi. Herkesin beklentisi sorunun barışçıl yollarla çözülmesi ancak Suriye’nin veya muhalefetin planda yer alan çağrılara nasıl yanıt vereceği konusu önemli bir soru işareti.

Bu süreçte ön plana çıkarılan konulardan biri de Türkiye - Suriye sınır bölgesinde Suriye toprakları içinde bir güvenli bölge oluşturulması. Bu tartışmaları alevlendiren iki önemli gelişme oldu. Birincisi son zamanlarda Hatay’a göç eden Suriyeli sayısındaki artış ve Türkiye’nin önlem alma çabaları. İkincisi ise Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun güvenli bölge konusunun tartışıldığı yönündeki açıklamaları.

Oytun Orhan tarafından hazırlanan “Suriye’de Güvenli Bölge Tartışmaları: Türkiye Açısından Riskler, Fırsatlar ve Senaryolar” başlıklı ORSAM raporunun söz konusu tartışmalara ışık tutacağını umuyoruz. Çalışmada Türkiye – Suriye sınır hattının demografik, coğrafi ve siyasi ortamına ilişkin bilgiler ve bunlardan yola çıkılarak yapılan güvenlik değerlendirmelerini bulacaksınız. Bu değerlendirmelere dayanarak alternatif güvenli bölge hatları haritaları da çalışmada yer alıyor. Güvenli bölge tartışmalarına katkı sunması dileğiyle çalışmayı kamuoyunun ilgisine sunuyor ve emeği geçen herkese teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Hasan Kanbolat
ORSAM Başkanı

Hazırlayan: Oytun Orhan
ORSAM Ortadoğu Uzmanı

SURİYE'DE GÜVENLİ BÖLGE TARTIŞMALARI: TÜRKİYE AÇISINDAN RİSKLER, FIRSATLAR VE SENARYOLAR

Özet

- Suriye'de olayların başlamasının üzerinden bir yıl geçtikten sonra ortaya çıkan gerçek Suriye'de iktidar mücadelesinin tam bir bilek güreşine dönüştüğü ve hem rejim hem de muhalefetin pozisyonlarından geri dönmelerinin neredeyse imkansız olduğudur. Mücadele, rejim devrilene ya da muhalefet bastırılana kadar devam edecek gözükmektedir.

- Suriye ordusu ile askeri muhalefet arasında asimetric güç durumu mevcuttur. Bu gerçek bizi, "Esad rejiminin, dış aktörler tarafından askeri önlemler alınmadan ya da askeri muhalefete dış destek verilmeden değişmesinin çok zor olduğu" sonucuna götürmektedir. Dolayısıyla Suriye'de rejim değişimini savunan aktörler açısından daha somut ve sert dış politika seçenekleri tartışılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede güvenli bölge seçeneği ön plana çıkmaktadır.

- Güvenli bölge oluşturulurken şu unsurlar dikkate alınmalıdır: Güvenli bölge kurulması düşünülen alanlarda yaşayan nüfusun etnik, dinsel, mezhepsel dağılımı. Yerel unsurların Suriye rejimi ve muhalefeti ile ilişkisi, ayaklanma hareketine bakışları. Yerel halkın Türkiye'ye bakışı ve bir güvenli bölge oluşumuna nasıl yaklaşacağı. Bölgede Türkiye açısından güvenlik tehdidi oluşturabilecek devlet dışı güçlerin varlığı. Son olarak da bölgenin coğrafi durumu.

- Suriye içinde oluşturulacak güvenli bölgenin çok dar bir alanda kurulması, hem insani barınma hem de askeri korumasının sağlanması açısından sıkıntı doğurabilir. Bu nedenle güvenli bölge oluşturulacaksa en azından 20 kilometrelik bir derinliğe sahip olması gerekir. Ancak bu bölgenin Suriye içindeki sınırı düz bir hat olmayacaktır. Coğrafi koşullar ve yerleşim birimleri dikkate alınarak sınır Suriye içine ya da Türkiye tarafına daha yakın bölgelere çekilebilir. Bu bölgeye doğal olarak karadan ve havadan askeri koruma sağlanması gerekecektir. Bölge her şeyden önce Suriye ordusunun operasyonlarından kaçan Suriyeli sivilin Türkiye topraklarına girmeden karşılanması ve güvenlik riski altında olmadan barınmalarına hizmet edecektir. Türkiye böylece büyük göç dalgalarının yaratacağı, ekonomik ve sosyal problemlerin önüne geçmeye çalışacaktır. Güvenli bölgenin kuruluşunun nihai amacının ne olacağına ilişkin sorunun yanıtı, güvenli bölgenin nerelerde ve nasıl oluşturulacağına da ışık tutmalıdır.

Giriş

Suriye’de 15 Mart 2011 tarihinde başlayan halk ayaklanmasında bugüne kadar 9000’in üzerinde sivil hayatını kaybetmiştir. Kayıp ve akıbeti bilinmeyen insanların sayısı ise daha fazladır. Birinci yılın sonunda ortaya çıkan gerçek Suriye’de iktidar mücadelesinin tam bir bilek güreşine dönüştüğü ve hem rejim hem de muhalefetin pozisyonlarından geri dönmesinin çok zor olduğudur. Mücadele, rejim değişene ya da muhalefet bastırılana kadar devam edecek gözükmemektedir.

Mevcut durumda Suriye ordusu ile Suriye askeri muhalefeti arasında güç dağılımı açısından rejim lehine bir dengesizlik söz konusudur. Bu da Suriye askeri muhalefetinin ülkede kontrolü ele geçirdiği bölgelerde kalıcı olmasını engellemektedir. Direnişin merkezine dönüşen Humus yakın zaman önce Suriye ordusunun askeri operasyonu ile rejimin kontrolüne geçmişti. Stratejik öneme sahip Humus’un ardından Suriye ordusu bir diğer ayaklanma merkezi olan Idlib vilayetine yönelmiştir. Türkiye sınırında yer alan Idlib’e düzenlenen askeri operasyonlar neticesinde çok sayıda Suriyeli Hatay’a göç etmeye başlamış ve Hatay’daki Suriyeli misafir sayısı 24.000’i geçmiştir. Göçlerin artması önlem alınması yönünde bir tartışma başlatmıştır. Bu tartışmaları alevlendiren Başbakan Erdoğan ve Dışişleri Bakanı Davutoğlu’nun “güvenli bölge konusunun masada olduğu” yönündeki açıklamaları olmuştur. Buna göre Türkiye – Suriye sınır bölgesinde, Suriye toprakları içinde bir güvenli bölge oluşturularak göç dalgası sınırın öte tarafına karşılanacaktır. Bu çalışmada söz konusu tartışmalara ışık tutabilmek amacıyla Türkiye – Suriye sınır hattının Suriye tarafında kalan bölümünün röntgeni çekilmeye çalışılacaktır. Bu çerçevede bölgedeki nüfus yapısı, yerel halkın ayaklanma hareketine ve Türkiye’ye bakışı, güvenli bölgeye nasıl yaklaşabilecekleri, bölgenin coğrafi durumu gibi

unsurlar incelenecektir. Ortaya çıkan tabloya dayanarak güvenli bölge kurulması açısından en az ve en çok riskli hat belirlenmeye çalışılacaktır. Ancak şu unutulmamalıdır ki güvenli bölgenin bizatihi kurulması bir devletler arası savaşa yol açabilecek boyutta risk içermektedir. Dolayısıyla çalışmada, savaş riskini göze alan bir siyasi karar alındığı takdirde ortaya çıkacak tartışmalara ışık tutulması amaçlanmaktadır.

1. Suriye Sorununun Çözümü için Askeri Önlem Tartışmalarına Giden Süreç

Suriye, Mart 2011 tarihinde ülkeye yayılan ayaklanma hareketine geleneksel yöntemlerle müdahale etmiş ve güvenlik gücü olarak orduyu kullanmıştır. Suriye’nin mücadele şeklini eleştiren ülkeler Suriye yönetiminin hareket tarzını etkilemek için sırasıyla; ekonomik yaptırım, diplomatik baskı, muhalefete siyasal destek gibi dış politika araçlarını hayata geçirmiştir. Diğer taraftan Suriye’nin halk ayaklanmasına karşı askeri çözüm geliştirmesi belli bir aşamadan sonra Suriyeli muhaliflerin silahlanması sonucunu doğurmuştur. Suriye ordusundan kopan ya da kendini korumak için silahlanan Suriyeli gençler Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) çatısı altında bir araya gelmiştir. ÖSO her ne kadar sınırlı imkanlara sahip olsa da muhalefetin güçlü olduğu Şam’ın banliyöleri, Hama, Humus, Dara, Idlib ve Deyr ez Zor gibi vilayetlerde halktan da aldığı destek ile kontrolü ele geçirmeyi başarabilmiştir. Ancak Suriye yönetimi şehirlere orduyu sokarak söz konusu bölgelerde sırasıyla kontrolü geri almıştır. Bu durum Suriye’de değişimi savunan aktörler arasında, baskıları dikkate almayan Esad yönetimine karşı daha sert askeri önlemlerin alınması düşüncesini güçlendirmiştir.

Suriye askeri muhalefetinin Suriye ordusu karşısında denge oluşturulmamasının nedenlerini şu şekilde özetleyebiliriz:

- Esad yönetiminin devlet aygıtı ve özellikle de güvenlik birimleri üzerinde büyük ölçüde kontrole sahip olduğu görülmektedir. Suriye rejiminden kopuşlar dengeyi muhalifler lehine bozacak çapta olmamıştır.
  - Rejim, olayların bastırılmasında düzenli ordu ve Şebihalar gibi silahlı grupları birlikte kullanmaktadır. Muhalefete karşı gerektiğinde ağır silah, tank ve hava kuvvetleri kullanılmaktadır.
  - Nusayri, Dürzi ve Kürt azınlık grupları belli vilayetlerde yoğunlaşmıştır. Nusayriiler Lazkiye ve Tartus vilayetlerini içine alan kıyı şeridinde yoğundur. Dürziler en güneydeki Suveyda vilayetinde yaşamaktadır. Kürtler ise Halep vilayetinin kuzey-kuzeybatı kısmı ve Haseke vilayetinin Türkiye ile sınır olan kesiminde yoğunlaşmıştır. Şam ve Halep gibi büyük şehir merkezlerinde önemli sayıda Hıristiyan ve diğer azınlık grupları yaşamaktadır. Bu grupların muhalefete destek vermiyor ya da pasif tarafsızlık pozisyonu almaları, rejimin askeri güçlerini Sünni çoğunluğun yaşadığı bölgelere yoğunlaştırmasına imkan tanımaktadır. Coğrafi açıdan bakıldığında ayaklanma, ülkenin orta kısmı ve kuzeyin belli bir bölümü ile sınırlanmıştır. Buna söz konusu alan ile coğrafi bağlantısı bulunmayan Dara vilayeti eklenebilir. Ayaklanmanın sınırlandırılmış olması güvenlik güçlerinin mücadele alanını daraltarak Suriye'yi rahatlatmıştır.
  - Suriye muhalefeti, silahları büyük oranda ülke içinden temin etmektedir. Suriye ordusundan kaçan askerler silahları ve ele geçirdikleri depolarla muhalif kampa katılmaktadır. Bunun yanı sıra ayaklanan bazı Arap aşiretleri zaten geçmişten bu yana hafif silahlara sahiptir. Son kaynak, para ile Suriye içinden ve çok sınırlı miktarda komşu ülkelerden alınan silahlardır.
- Dolayısıyla silahlanma olanakları kısıtlıdır. Hatta silah olsa bile mühimmat tükenmektedir. Ayrıca muhalifler sadece tüfek, makineli tüfek gibi hafif silahlara sahiptir. Top, havan topu, tank savar ya da tank gibi ağır silahlar bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra daha koordineli hareket etmelerini sağlayacak telsiz ve internet erişimi gibi iletişim araçlarına sınırlı olarak sahiptirler.
- Suriye yönetimine destek veren dış güçler arasında tam bir görüş birliği hakimdir. Her türlü siyasi, diplomatik, mali ve askeri destek koşulsuz olarak verilmektedir.
  - Suriye muhalefetine destek veren dış aktörler arasında ise görüş farklılıkları bulunmaktadır. Suudi Arabistan ve Katar doğrudan muhalefete silah verilmesini savunurken diğer bir kesim bu düşünceye ülkede istikrarsızlığı daha da artıracığı kaygısıyla karşı çıkmaktadır. Uluslararası meşruiyet çerçevesinde sorunu çözmek isteyen bu aktörler halen Esad sonrası kaynaklı kaygılar nedeniyle barışçıl bir çözüme zorlamaktadır. Bunun başarılabilmesi durumunda da Suriye muhalefetinin güçlenerek ülkede bir kurtarılmış bölge ilan etmesi ve sonrasında Libya tarzı bir model ile hedefe ulaşılması düşünülmektedir.
  - Suriye'de devlet, özellikle kırsal alanlarda zaman zaman kontrolü kaybetmektedir. Ancak kırsal bölgede gerçekleşen otorite kayıpları rejim açısından stratejik önem taşımamaktadır. Çünkü bu bölgelerde otoritenin yeniden tesisi kolay olacaktır. Önemli olan büyük yerleşim birimlerinde kalıcı otorite kaybının yaratılabilmesidir. Bu şimdiki kadar Dara, Hama, Idlib, Deyr ez Zor, Şam'ın banliyöleri ve özellikle Humus'ta mümkün olabilmişti. Ancak rejim sırasıyla tüm bu bölgelere kapsamlı askeri operasyonlar düzenleyerek kontrolü ele geçirmeyi başardı. En son direnişin

merkezine dönüşen Humus'ta yer alan Babı Amr semtinin kontrolü yakın zaman önce rejime geçti. Şu anda Türkiye sınırında yer alan Idlib vilayetinde operasyonlar sürdürülmektedir. Daha önceki tecrübelerin tekrarlanması durumunda rejimin burada da kontrolü sağlayacağı düşünülebilir. Dolayısıyla hiçbir alanda bir kurtarılmış bölge ilanı kalıcı şekilde sağlanamamaktadır. Bu da hem rejimden kopuşların önünü kesmekte hem de muhalefetin güvenli bir alanda örgütlenebilmesine engel olmaktadır. Ancak tabii ki rejimin bu bölgelerde kontrolü ele geçirmesi direnişi sonlandıracağı anlamına gelmemektedir. Son Babı Amr operasyonundan sonra Özgür Suriye Ordusu'nun açıkladığı üzere "taktiksel bir geri çekiliş" yaşanmaktadır.

Söz konusu faktörler neticesinde ortaya çıkan asimetrik güç durumu her geçen süre zarfında Suriye yönetiminin muhaliflerin kontrolündeki bölgeleri geri almasına neden olmaktadır. Bu gerçek bizi, "Esad rejiminin, dış aktörler tarafından askeri önlemler alınmadan ya da askeri muhalefete dış destek verilmeden değişmesinin çok zor olduğu" sonucuna götürmektedir. Direnişin merkezleri sırayla düşmektedir. Dolayısıyla Suriye'de rejim değişimini savunan aktörler açısından baskı, izolasyon ve yaptırımların ötesinde daha somut ve sert dış politika seçenekleri tartışılmaya başlanmıştır. Suriye sorununun kendine has özellikleri nedeniyle hiçbir aktör doğrudan askeri müdahale seçeneğini tartışmamaktadır. Bu çerçevede iki ana yöntem öne çıkmıştır.

a. Suriye muhalefetine silah yardımı: Bu seçenek Suudi Arabistan ve Katar tarafından savunulmaktadır. Ancak Suriye'ye karşı son derece sert söyleme sahip ABD ve Fransa dahi muhalefeti silahlandırmanın daha ağır sonuçlara neden olacağını düşünmektedir. ABD Genelkurmay Başkanı yakın zaman önce "Su-

riyeli muhalefetin özünü daha net şekilde anlamadan silah teslim etmek istemedikleri" ifade etmiştir. Fransa Dışişleri Bakanı Alain Juppe ise, "Suriye'deki isyancılara silah desteği vermenin sakıncalı olacağını bunun Suriye'de korkunç bir iç savaş çıkmasına sebep olabileceğini" söylemiştir. Buradaki temel kaygı içeride silahlı mücadele yürüten Suriye muhalefetinin kimlerden oluştuğunun ve siyasal hedeflerinin net olarak bilinmemesidir. Ayrıca tek bir merkezden kontrol edilen bir muhalefet de söz konusu değildir. Bu da silah verilmesi durumunda bunların nasıl kullanılacağı veya silah verilen grupların nasıl kontrol edileceği kaygısı doğurmaktadır. Dolayısıyla öncelikle iç muhalefetin daha örgütlü ve hiyerarşik bir düzen içinde örgütlenmesi gerekmektedir.

Bu durum, diğer bir askeri önlem seçeneği olan güvenli bölge tartışmalarını gündeme getirmiştir.

b. Güvenli bölge oluşturulması: Askeri tedbirler arasında şu aşamada en fazla tartışılan seçenek Suriye sınırları içinde askeri koruma sağlanacak bir güvenli bölge oluşturulmasıdır. Ancak bu adımın da meşruluğu tartışmalıdır. Böyle bir adım bir başka devletin egemenlik alanına doğrudan bir müdahale anlamına geleceği için ağır sonuçlar doğurması ihtimali yüksektir. Her şeyden önce sürecin devletler arası ve hatta bölgesel bir savaşa doğru evrilmesi riski göz önüne alınmalıdır.

Türkiye açısından böyle bir harekate meşruiyet kazandıracak gelişme ise Türkiye sınırlarına yönelik Suriyeli göçünün yüksek rakamlara ulaşması olacaktır. Başbakan Erdoğan bir "göç dalgası endişesi yaşandığını, güvenli bölge oluşturma konusunda da çalışmaların sürdüğünü, gelişmelere göre uluslararası hukuk açısından 'koruma hakkının' devreye girebileceğini" ifade etmiştir. Dolayısıyla Nisan 2012 itibarıyla 25 bine yaklaşan Suriyeli misafir sayısının daha büyük rakamlara ulaşması

durumunda, Suriye sınırları içinde bir güvenli bölge oluşturulması gündeme gelebilir.

Güvenli bölgenin oluşturulması konusunda iki soru akla gelmektedir. Bunlardan ilki, “güvenli bölgenin hedefinin ne olacağıdır.” Burada da iki ayrı beklentinin olması ihtimal dahilindedir. Birincisi insani amaçlar ve yoğun göç dalgasının Türkiye’de yaratacağı sıkıntılardan önleme hedefidir. Bu durumda;

- Suriye ordusunun saldırılarından kaçan insanların sığınabilecekleri güvenli bir alan oluşturulacak,
- İnsan akınının çok büyük rakamlara ulaşması durumunda Türkiye sınırları içinde çıkabilecek sosyal, güvenlik ve ekonomik sorunlar sınır ötesinde karşılanacaktır.

Ancak hedef bununla sınırlı tutulmayabilir. Güvenli bölge, siyasi ve askeri hedeflere ulaşmanın bir aracına dönüşebilir. Bu durumda güvenli bölgenin stratejik hedefi “Esad rejiminin değiştirilmesi” olacaktır. Hedef bu şekilde belirlenirse güvenli bölgenin şu taktiksel amaçlara hizmet etmesi beklenmelidir:

- Suriye ordusu, istihbaratı, üst düzey siyasetçi ve bürokratları arasından muhalif kampa geçmek istediği halde güvenlik endişesiyle rejim içinde kalmayı seçen kişilerin tercihleri etkilenebilecektir. Bu şekilde rejim içinde küçük çapta oluşan çatlak derinleştirilebilir.
- Suriye askeri muhalefeti kalıcı bir güvenli bölge oluşturamadığı için organize olamamaktadır. Muhalifler kurtarılmış bölge ilan ettikleri alanlarda kalıcı otorite sağlayamamaktadır. Güvenli bölgeye sığınacak askeri muhalefet Suriye ordusu müdahalesine maruz kalmadan örgütlenme şansına sahip olacaktır. Ayrıca askeri muhalefet daha kontrol edilebilir bir nitelik kazanacaktır.

Bu durum Suriye muhalefetinin silahlandırılması yönündeki kaygıları da ortadan kaldıracaktır.

- Suriye yönetiminin göstermelik değişiklikler yaparak zaman kazanma stratejisinden vazgeçerek gerçek demokratikleşmenin önünü açması sağlanabilir. Yani güvenli bölge yönetim üzerinde baskı oluşturarak Suriye’de barışçıl değişime de hizmet edebilir.
- Suriyeden Türkiye’ye yönelecek terör faaliyetlerinin engellenebilir.

Güvenli bölgenin oluşturulması konusunda akla gelen ikinci soru ise “güvenli bölgenin nerede kurulacağıdır.”

Güvenli bölgenin, 910 kilometre uzunluktaki Türkiye – Suriye sınır hattı üzerinde 5 ile 25 kilometre arasında değişen bir derinlikte kurulması beklenebilir. Ancak 910 kilometrenin tamamını kapsayan bir hatta güvenli bölge oluşturulması kontrol edilebilirlik, güvenlik ve maliyet açısından sıkıntılar doğuracaktır. Dolayısıyla yukarıda sıralanan hedefleri gerçekleştirmeye imkan sağlayacak ve Türkiye açısından en az riskli bölgelerde güvenli bölge oluşturulması muhtemelen tercih edilecektir.

Bu alanın tespiti için dikkate alınacak unsurlar şu şekilde olabilir:

- Güvenli bölge kurulması düşünülen alanlarda yaşayan nüfusun etnik, dinsel, mezhepsel dağılımı.
- Yerel unsurların Suriye rejimi ve muhalefeti ile ilişkisi, ayaklanma hareketine bakışları.
- Yerel halkın Türkiye’ye bakışı ve bir güvenli bölge oluşumuna nasıl yaklaşacağı.
- Bölgede Türkiye açısından güvenlik tehdidi oluşturabilecek devlet dışı güçlerin varlığı.
- Bölgenin coğrafi durumu.

2. Güvenli Bölge Kurulması Planlanan Hattın Genel Görünümü

Bu kısımda 910 kilometrelik Türkiye – Suriye sınır hattı yukarıda sıralanan faktörler açısından değerlendirilecektir.

a. Lazkiye Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı

Hatay'ın Yayladağı ilçesinin oluşturduğu sınır hattının Suriye tarafında Lazkiye vilayeti bulunmaktadır. Akdeniz kıyısından başlayarak yaklaşık 70 kilometrelik derinliğe sahip bu vilayetin sınıra yakın bölgelerinde çoğunlukla Bayır-Bucak Türkmenleri olarak da bilinen Lazkiye Türkmenleri yaşamaktadır. Bu köylerle iç içe şekilde Nusayri köyleri bulunmaktadır. Biraz daha iç kısımlarda Sünni Arap köyleri bulunmaktadır. Buradaki Sünni Arap/Türkmenler ile Nusayriler arasında karşılıklı şüphe söz konusudur.

Sınır bölgesindeki Bayır-Bucak Türkmenleri muhalif kampta yer almasına rağmen rejimin güçlü olduğu ve Nusayri çoğunluğun

yaşadığı Lazkiye vilayetinde yaşıyor olmaları nedeniyle ayaklanma hareketine geniş katılım sağlamamıştır. Sınır hattında Türkmenlerin yaşıyor olması itibarıyla olası bir güvenli bölge kurulması açısından az riskli bir bölge gözükmekle birlikte rejimin en güçlü olduğu ve kendisi açısından stratejik öneme sahip bir vilayet olması açısından risklidir. Ayrıca Türkmen köyleri ile iç içe geçmiş Nusayri köyleri de sınır hattında yer almaktadır. Bu topluluğun güvenli bölgeye karşı çıkacak olması nedeniyle güvenli bölgenin saldırıya açık olması beklenmelidir.

Askeri kontrol açısından coğrafi koşullar çok uygun değildir. Ormanlık ve dağlık alanların fazla olduğu bir bölgedir. Geçmiş dönemlerde Amanos'un devamı olan bu dağlarda PKK'nın kampları bulunmaktaydı. Şu anda PKK varlığı olmamasına rağmen sızmaya müsait bir bölgedir.

Bu dezavantajlarının yanı sıra güvenli bölgenin denize çıkışını sağlayacak olması açısından stratejik öneme sahiptir. Suriye muhalefetine her türlü yardımın kontrolsüz şekilde aktarılması için deniz yolunun kullanılmasına imkan tanıyacaktır. Bu çıkış Suriye muhalefetine başarısı için önemlidir. Ancak deniz bağlantısının yapılması Suriye muhalefetine ve güvenli bölgenin Türkiye kontrolünden çıkarak diğer aktörlerin kontrolüne geçmesi sonucunu da doğurabilir.

Bölgedeki Nusayri ve Sünni Arap/Türkmenler arasında rejimin düşmesi durumunda çatışma çıkma ihtimali yüksektir. Bu sınır hattının güvenli bölgeye dahil edilmesinin bir diğer avantajı Nusayriler ve Sünniler arasındaki olası çatışmaların engellenebilecek olmasıdır.

bölgedir. Ayrıca bu bölge nispeten ormanlık ve dağlık bir bölge olduğu için de kontrolü zordur. Bu bölgede yaşayan Kürt halkı ya muhalefete destek vermemekte ya da vermek istese de PKK baskısı nedeniyle aktif katılım sağlayamamaktadır. Halep vilayetinin kuzeybatı kesiminde yer alan Afrin ve kırsalında Kürt nüfus çoğunluktur. Kürt nüfus güvenli bölgeyi bir tehdit olarak algılayacaktır. Ayrıca Meydan İkbiz ve Azaz arasında kalan üçgeninde PKK'nın etkinliği söz konusudur. Güvenli bölgenin burayı içermesi, saldırıya açık olması açısından risk, PKK'nın etkinliğinin kırılması açısından fırsat olarak değerlendirilebilir.

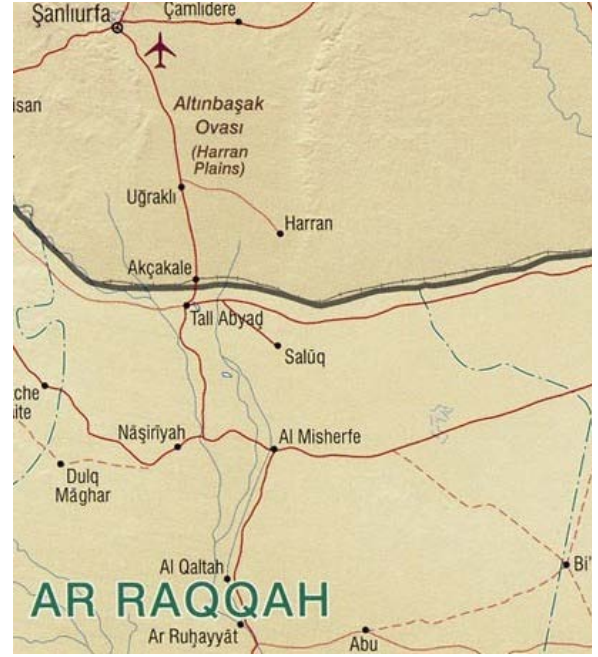
Mürşitpınar sınır kapısının tam karşısında sınırda bulunan Ayn al Arab bölgesinde 75.000'i merkezde olmak üzere toplam 200,000 civarı nüfus yaşamaktadır. Afrin'de ise 80,000'i merkezde olmak üzere toplamda 350,000 civarı nüfus bulunmaktadır. Çoğunluğu Kürt olan Afrin'de Yezidiler ve Sünni Araplar da yer almaktadır.

Halep Vilayeti – Türkiye sınır hattı boyunca en güvenli bölge Azaz ve Cerablus arasında kalan yerdir. Bu bölge coğrafyasının düz oluşu (bu faktör askeri açıdan dezavantaj da olabilir), nüfusunun çoğunluğunun Sünni Arap ve Türkmen oluşu ve Suriye muhalefetinin güçlü olması nedeniyle avantajlıdır. Ayrıca Halep vilayeti, nüfus yoğunluğu olan bölgelere yakın oluşu, ülkenin orta kısmında yer alıyor olması itibarıyla kitlesel göç hareketlerinde daha kolay ulaşılabilir bir alandır. Ancak askeri muhalefetin örgütlenmesi açısından uygun coğrafi koşullara sahip değildir.

Azaz ve Cerablus arası bölgenin demografik durumu ise şu şekildedir. Azaz çoğunluğu Sünni Arap ve az sayıda da Türkmen'in yaşadığı bir yerleşim yeridir. Mera'da yine çoğunluğu Sünni Arap ve az sayıda Türkmen yaşamaktadır. Tel Refat'ta Sünni Arap yerleşimi vardır. Aralarda kalan bölgelerde genellikle Türkmen köyleri yer almaktadır. Türkmen Çörtenhöyük (Tchoretne)'ten sonra Sünni Arap ve Türkmenlerin yaşadığı Kandora (Gavureli) gelmektedir. Son olarak Cerablus'ta ise Sünni Arap ve Türkmenler yaşamaktadır. Bu

bölgedeki Sünni Arap ve Türkmenler muhalif kampa daha yakındır. Azaz ve Çörtenhöyük'e kadar olan birçok yerleşim yerinde kontrol muhaliflerin elindedir. Cerablus'ta çok fazla muhalif olay yaşanmamakla birlikte halkın geneli muhalefeti desteklemektedir. Cerablus'tan Ayn al Arab'a kadar olan hatta ise Kürt ve Sünni Arap köyleri yer almaktadır.

d. Rakka Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı

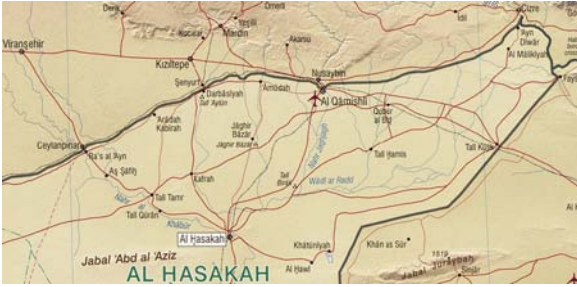

Şanlıurfa'nın Akçakale ilçesinin tamamı ve Harran ilçesinin bir kısmının karşısında Rakka vilayeti yer almaktadır. Bu hat boyunca Tel Abayad (Türkmen, Sünni Arap ve Kürtler yaklaşık aynı orandadır), Saluk (Türkmen ve Sünni Arap) gibi yerleşim yerleri mevcuttur. Rakka vilayetinin genelinde ve sınır hattı boyunca Sünni Araplar yaşamaktadır. Rakka Arapları arasında aşiret yapısı güçlüdür. Bazı aşiretler ayaklanmayı desteklerken bazıları rejimle birlikte hareket etmeyi seçmiştir. Güvenli bölgenin bu alanı kapsaması durumunda aşiretlerin pozisyonunda değişim ortaya çıkabilir. Bu bölgeyi güvenlik açısından yüksek riskli olarak değerlendirmek mümkün değildir. Vilayetin Batı sınırında Kürt nüfus bulunmaktadır. Geri kalanı hattın tamamı Sünni Arap ve az sayıda Türkmen'den oluşmaktadır. Kürtler arasında PKK etkisi bu bölgede za-

yıftır. Sünni Araplar ve Türkmenler muhalif kampta yer alırken Kürtler olaylara fazla katılmamaktadır.

Bu sınır hattının kontrolü düz alan olması itibarıyla kolaydır. Ancak ülkenin diğer vilayetlerinde yaşayan insanların bu bölgeye ulaşımı zordur. Bu açıdan burada kurulacak bir güvenli bölge istenen çapta fayda sağlamayabilir. Diğer vilayetlerden Rakka vilayetinin kuzeyine ulaşmak için Fırat Nehri'nin geçilmesi gerekmektedir. Nehir üzerindeki geçiş noktaları sınırlı sayıdadır. Bu nedenle halkın kuzey bölgeye ulaşımı, hem uzak oluşu hem de nehir geçişi nedeniyle zor olacaktır.

e. Haseke Vilayeti – Türkiye Sınır Hattı

Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinden başlayarak Mardin'in tamamı ve yaklaşık Şırnak'ın Silopi ilçesine kadar olan sınır hattının karşısında Haseke vilayeti yer almaktadır. Haseke vilayetinin genelinde; çoğunluğu Sünni Arap aşiretler olmak üzere, Kürtler, Hıristiyanlar ve Ermeniler yaşamaktadır. Sınır hattında Ras Al Ayn (Kürtler, Sünni Araplar, Yezidiler ve Çeçenlerden oluşan 50 bin civarı nüfus), Tel Tamır (Tamamına yakını Kürt nüfus) Aş Şafih, Aradah Kabirah, Tal Aylun, Darbasiyeh (Çoğunluğu Kürtlerden oluşan 100 bin civarı nüfus), Amudah (Kürtler ve Yezidilerden oluşan 100-150 bin arası nüfus), Kamışlı (nüfusun yaklaşık %70'ini Kürtler oluşturmaktadır. Kürtler merkezde çoğunluktur. %20'sini Sünni Araplar oluşturmaktadır. Araplar kırsalda çoğunluktur. Kamışlı nüfusunun %10'nunu ise Hıristiyanlar oluşturmaktadır. Toplamda 300 bin civarı nüfus yaşamaktadır), Kubur al Bid, Al Kantaniyeh (Kürt, Süryani, Sünni Arap,

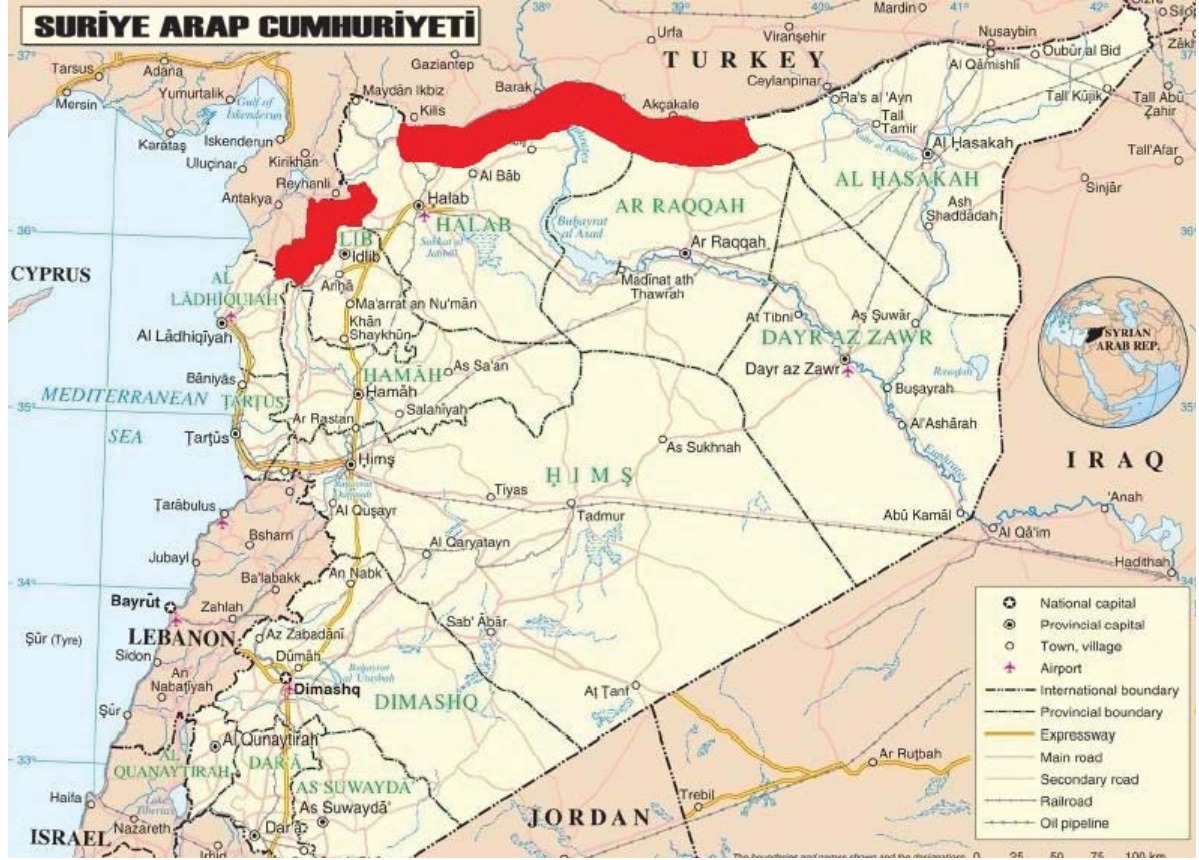
Yezidi ve Ermenilerden oluşan 100 bin civarı nüfus), Al Malikiye (Sünni Araplar, Kürtler ve Hıristiyanlardan oluşan 150 bin civarı nüfus), Ayn Divar (Tamamına yakını Kürt nüfus) isimli yerleşim birimleri yer almaktadır.

Sınır hattı üzerinde Kürt nüfus çoğunluk oluşturmaktadır. Bu bölgede yaşayan Kürtler güvenli bölge açısından olumsuz bir yaklaşıma sahiptir. Kürtlerin bir kısmı rejime muhalefet etmekle birlikte Türkiye'nin içinde olacağı bir güvenli bölge oluşumuna karşı çıkmaktadır. Kürtlerin diğer bir kısmı ise PYD'yi desteklemekte ve muhalif gösterilere katılmamaktadır. Malikiye dışındaki Kürt yerleşim yerlerinde PYD'nin etkinliği söz konusudur. Söz konusu yerleşim yerlerinin merkezlerinde Kürtler çoğunluk olmakla beraber kırsalda Arap aşiretler çoğunluktur. En başta gelen aşiretler Cubur ve Şamar aşiretleridir. Buradaki Sünni Araplar sonradan göç ettirilmiştir. Dolayısıyla olası bir otorite boşluğunda Kürtler ve Araplar arasında çatışma çıkması ihtimali olan bir bölgedir.

Haseke'deki Kürtler üzerinde etkinlik kurmak açısından PKK ile Mesut Barzani liderliğindeki KDP'nin rekabet ettiği bilinmektedir. KDP, Türkiye'nin bölgeye girerek PKK etkinliğine son verilmesini destekleyebilir. Aynı şekilde Türkiye de, güvenli bölgeye Haseke vilayeti sınır hattını dahil ederse muhtemelen bu alanı Mesut Barzani'nin kontrolüne vermek isteyecektir. Ancak bu durum Türkiye'nin kendi eliyle yeni bir Kuzey Irak yaratması anlamına gelebilir. Bu bölgede esasen Kürtler ve Araplar arasında zaten bir denge mevcuttur. Vilayetin genelinde Sünni Araplar çoğunluktur. Sınır hattında yer alan yerleşim birimleri merkezlerinde Kürtler çoğunluktur. Sınır hattının kırsalında ise Sünni Arap aşiretler yaşamaktadır. Buradaki Arap – Kürt dengesinin sürmesi Haseke'deki istikrarın korunması açısından daha uygun olabilir. Güvenli bölgenin kurulması, sınır hattındaki dengeyi değiştirerek ülke genelinde Sünni Arapların Türkiye'ye olan bakışını olumsuz etkileyebilir.

3. Olası Güvenli Bölge Hatları

a. En güvenli hat

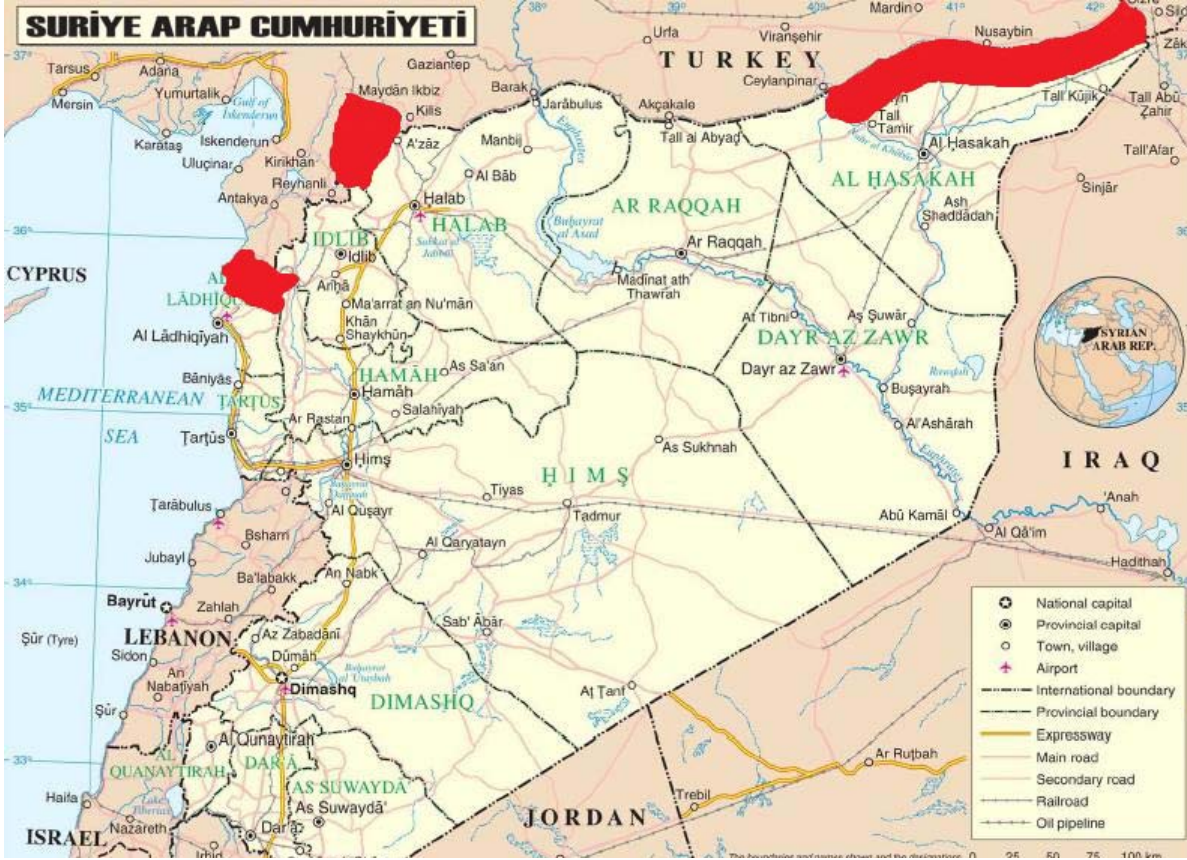
Avantajlar

- Yerel halk kaynaklı tehdit en az seviyededir.
- Geneli düzlük alan olduğu için Suriyeli sivillerin barınmasına uygun koşullara sahiptir.
- Askeri operasyonun maliyeti daha düşük olacaktır.
- Suriye rejimi açısından kritik öneme sahip Lazkiye'yi içermemesi, güvenli bölgeye Suriye ordusu saldırı tehdidinin daha az seviyede olduğu söylenebilir. (Ancak bu riskin her halükarda var olduğunu belirtmek gerekir.)
- Güvenli bölge; önde gelen ayaklanma merkezlerine yakın olduğu için Suriyeli sivillerin ulaşımı açısından daha uygundur.

Riskler

- Bu hattın, Lazkiye vilayetini içermediği için denize çıkışı olmayacaktır.
- Sünni – Nusayri ve Arap – Kürt – Türkmen çatışması ihtimali yüksek bölgeleri içermediği için olası mezhepsel ve etnik çatışmaları önleme işlevi güçlü olmayacaktır.
- Rakka vilayet sınırı güvenli olmakla birlikte Suriye halkının ulaşımı açısından zor bir konumdadır. Rakka'da kurulacak bölgeden istenen fayda sağlanamayabilir.
- PKK'nın etkin olduğu alanları içermediği için örgütün gücünün kırılması işlevi olmayacaktır.

b. En riskli hat

Avantajlar

- Güvenli bölgenin denize çıkışı olacaktır. Böylece Suriye muhalefetine ve sivillere yardım daha kolay ulaştırılacaktır.
- Sünni – Nusayri ve Kürt – Arap – Türkmen olası çatışma alanlarını içerdiği için etnik-mezhepsel çatışmaları engelleme rolü üstlenebilir.
- PKK'nın etkin olduğu bölgeleri içerdiği için örgütün etkisini kırma şansı doğabilir.

Riskler

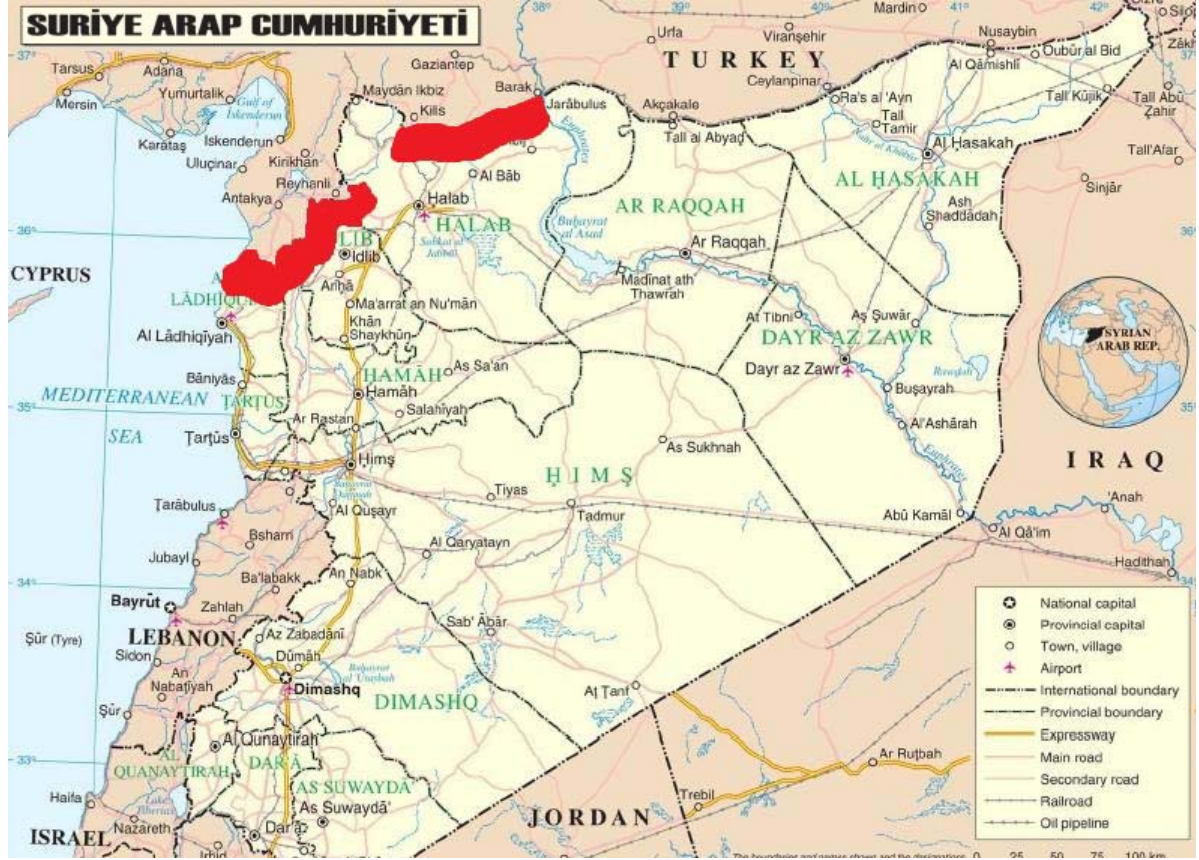
- Yerel halk kaynaklı tehdit en üst seviyededir.
- Rejimi destekleyen halkın yanı sıra rejimle beraber hareket eden Şebiha ve PKK gibi silahlı gruplar bu bölgelerde daha etkilidir.

- Lazkiye'de Nusayrielerin yaşadığı yerleşim birimlerine yakın olması itibarıyla saldırıya açıktır.
- Esad rejimi açısından Lazkiye vilayeti kritik öneme sahiptir. Rejim açısından son seçenek olarak Lazkiye ve Tartus'u içeren bir Nusayri Devleti kurulması senaryoları gündemdedir. Dolayısıyla kendi hayati çıkar alanına müdahaleye Suriye ordusundan yanıt gelme ihtimali diğer bölgelere göre daha yüksektir.

- Önemli bir bölümü dağlık ve ormanlık alan olduğu için askeri kontrolü daha zordur.
- Deniz bağlantısı, Suriye muhalefetine ve güvenli bölgenin Türkiye kontrolünden çıkararak diğer aktörlerin kontrolüne geçmesi sonucunu doğurabilir.

c. Az risk maksimum fayda

Avantajlar

- Güvenli bölgenin denize çıkışı olacaktır. Böylece Suriye muhalefetine ve sivillere yardım daha kolay ulaştırılacaktır.
- Sünni – Nusayri olası çatışma alanlarını içerdiği için etnik-mezhepsel çatışmaları engelleme rolü üstlenebilir.
- Lazkiye vilayeti dışında yerel halk kaynaklı tehdit düşük seviyededir.
- Lazkiye ve İdlib vilayetleri hariç geneli düzlük alan olduğu için Suriyeli sivillerin barınmasına uygun koşullara sahiptir.
- Güvenli bölge; önde gelen ayaklanma merkezlerine yakın olduğu için Suriyeli sivillerin ulaşımı açısından uygundur. Özellikle Halep sınır hattı düz olması itibarıyla insani amaçların karşılanması ve sivillerin barındırılması açısından daha uygundur. Ayrıca örgütlü muhalefetin güçlü olduğu

bölgelere de yakın olduğu için söz konusu gruplara koruma sağlanabilir.

- Lazkiye ve Idlib hattı, dağlık ve ormanlık alan olduğu için askeri muhalefetin rahat örgütlenmesine imkan sağlayabilir.

Riskler

- Lazkiye'de Nusayriilerin yaşadığı yerleşim birimlerini hem içermesi ve hem de yakın olması itibarıyla saldırıya açıktır.
- Esad rejimi açısından Lazkiye vilayeti kritik öneme sahiptir. En son seçenek olarak Lazkiye ve Tartus'u içeren bir Nusayri Devleti senaryoları dahi gündemdedir. Dolayısıyla kendi hayati çıkar alanına müdahaleye Suriye ordusundan yanıt gelme ihtimali diğer bölgelere göre daha yüksektir.
- Deniz bağlantısı, Suriye muhalefetinin ve güvenli bölgenin Türkiye kontrolünden çıkarak diğer aktörlerin kontrolüne geçmesi sonucunu doğurabilir.

d. Alternatif Hat

Avantajlar

- Güvenli bölgenin denize çıkışı olacaktır. Böylece Suriye muhalefetine ve sivillere yardım daha kolay ulaştırılacaktır.
- Sünni – Nusayri ve Arap – Kürt olası çatışma alanını içerdiği için iç savaşı engelleme rolü üstlenebilir.
- Haseke bölgesinde PKK etkinlik alanı kırılarak bölgenin Kuzey Iraklı grupların kontrolüne geçişine zemin hazırlanabilir. (Ancak daha önce ifade edildiği üzere fırsat olarak görülebilecek bu yaklaşım uzun vadede Türkiye'nin kendi eliyle yeni bir Kuzey Irak yaratması sonucunu da doğurabilir.)
- Lazkiye ve Haseke dışında yerel halk kaynaklı tehdit düşük seviyededir.

- Lazkiye ve İdlib vilayeti hariç geneli düzlük alan olduğu için Suriyeli sivillerin barınmasına uygun koşullara sahiptir.
- Muhalif halka coğrafi olarak yakın olan Halep ve İdlib vilayetlerini içerdiği için halkın ulaşımı daha kolay olacaktır. Ayrıca örgütlü muhalefetin güçlü olduğu bölgelere de yakın olduğu için söz konusu gruplara da koruma sağlanabilir.
- İdlib bölgesi Suriye askeri muhalefetinin rahat örgütlenebilmesi açısından daha geniş imkanlar sunabilir.

Riskler

- Haseke vilayetinde kurulacak güvenli bölge PKK saldırısı veya yerel halk tepkisine açık olacaktır.

- Türkiye'nin kendi eliyle yeni bir Kuzey Irak yaratması ihtimali söz konusudur. Vilayet genelinde Kürtler ve Araplar arasında var olan denge bozulabilir. Haseke'de bir Arap – Kürt çatışması tetiklenebilir.
- Haseke'deki dengenin bozulması ülke genelindeki Sünni Arapların Türkiye'ye bakışını olumsuz etkileyebilir.

Sonuç

Suriye içinde oluşturulacak güvenli bölgenin çok dar bir alanda kurulması, hem insani barınma hem de askeri korumasının sağlanması açısından sıkıntı doğurabilir. Bu nedenle güvenli bölge oluşturulacaksa en azından 20 kilometrelik bir derinliğe sahip olması gerekir.

Ancak bu bölgenin Suriye içindeki sınırı düz bir hat olmayacaktır. Coğrafi koşullar ve yerleşim birimleri dikkate alınarak sınır Suriye içine ya da Türkiye tarafına daha yakın bölgelere çekilebilir. Bu bölgeye doğal olarak karadan ve havadan askeri koruma sağlanması gerekecektir. Bu bölge her şeyden önce Suriye ordusunun operasyonlarından kaçan Suriyeli sivilin Türkiye topraklarına girmeden karşılanması ve güvenlik riski altında olmadan barınmalarına hizmet edecektir. Türkiye böylece büyük göç dalgalarının yaratacağı, ekonomik ve sosyal problemlerin önüne geçmeye çalışacaktır. Güvenli bölgenin kuruluşunun nihai amacının ne olacağına ilişkin sorunun yanıtı, güvenli bölgenin nerelerde ve nasıl oluşturulacağına da ışık tutacaktır.

AKADEMİK KADRO

Hasan Kanbolat	ORSAM Başkanı
Prof. Dr. Hayati Aktaş	ORSAM Trabzon Temsilcisi, KTÜ Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
Doç. Dr. Tarık Oğuzlu	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Uluslararası Antalya Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu Ekonomileri - Afyon Kocatepe Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Tür	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ODTÜ
Habib Hürmüzlü	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Ahi Evran Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Canat Mominkulov	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu - El Farabi Kazak Milli Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Abdullah Alshamri	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - ORSAM Riyad Temsilcisi
Dr. Neslihan Keşver Çevik	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Dr. Didem Daniş	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Galatasaray Üniversitesi
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Danışmanı, Deniz Emniyeti ve Güvenliği
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Dr. Yaşar Sarı	ORSAM Danışmanı, Avrasya - ORSAM Bışkek Temsilcisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv.
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Atatürk Üniversitesi
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Danışmanı, Avrasya
Av. Aslihan Erbaş Açıkkel	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku
Fazıl Ahmet Burget	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Afganistan
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika - ORSAM Antananarivo (Madagaskar) Temsilcisi
Esra Demir	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Bilgay Duman	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Ogün Duru	ORSAM Yönetici Editörü
Noyan Gürel	ORSAM İzmir Temsilcisi
Selen Tonkuş Kareem	ORSAM Erbil (Irak) Temsilcisi
Oytun Orhan	ORSAM Uzmanı, Ortadoğu
Sercan Doğan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nebahat Tanrıverdi	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Uğur Cil	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Nazlı Ayhan	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
Leyla Melike Koçgündüz	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu & Projeler
Ufuk Döngel	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Göknül Erbaş	ORSAM Uzman Yardımcısı, Karadeniz
Aslı Değirmenci	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Jubjana Vila	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu
Mavjuda Akramova	ORSAM Uzman Yardımcısı, Ortadoğu

ORSAM Su Araştırmaları Programı

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Su Araştırmaları Programı Hidropolitik Uzmanı
Kamil Erdem Güler	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı
Çağlayan Arslan	ORSAM Uzman Yardımcısı, ORSAM Su Araştırmaları Programı

ORSAM DANIşMA KURULU

Dr. İsmet Abdülmecid	Irak Danıştayı Eski Başkanı
Prof. Dr. Hayati Aktaş	ORSAM Trabzon Temsilcisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Hasan Alsancak	BP & BTC Türkiye, Enerji Güvenliği Direktörü
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Ahat Andican	Devlet Eski Bakanı, İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Dorayd A. Noori	Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı Yardımcısı
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Ali Arslan	İstanbul Üniversitesi, Tarih Bölümü
Başar Ay	Türkiye Tekstil Sanayi İşveren Sendikası Genel Sekreteri
Prof. Dr. Mustafa Aydın	Kadir Haş Üniversitesi Rektörü
Doç. Dr. Ersel Aydınlı	Bilkent Üniversitesi Rektör Yardımcısı & Fulbright Genel Sekreteri
Doç. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
İtir Bağdadı	İzmir Ekonomi Üniversitesi Öğretim Görevlisi, Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği Bölümü
Prof. Dr. İdris Bal	TBMM 24. Dönem Milletvekili
Yrd. Doç. Dr. Ersan Başar	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölüm Başkanı
Kemal Beyatlı	Irak Türkmen Basın Konseyi Başkanı
Barbaros Binicioğlu	Ortadoğu Danışmanı
Prof. Dr. Ali Birinci	Polis Akademisi Öğretim Üyesi
Doç. Dr. Mustafa Budak	Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı
Dr. Hasan Canpolat	İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
E. Hava Orgeneral Ergin Celasin	23. Hava Kuvvetleri Komutanı
Volkan Çakır	ORSAM Danışmanı, Afrika
Doç. Dr. Mitat Çelikpala	Kağır Has Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	YÖK Başkanı
Dr. Didem Daniş	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Galatasaray Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü
Esra Demir	ORSAM Danışmanı, Ortadoğu
Prof. Dr. Volkan Ediger	İzmir Ekonomi Üniversitesi, Ekonomi Bölümü
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	Başbakanlık Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara Üniversitesi ATAUM Müdürü, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
Dr. Amer Hasan Fayyadh	Bağdat Üniversitesi, Siyaset Bilimi Fakültesi Dekanı
Av. Aslihan Erbaş Açıkkel	ORSAM Danışmanı, Enerji-Deniz Hukuku

Cevat Gök
 Mete Göknel
 Osman Göksel
 Timur Göksel
 Prof. Dr. Muhamad Al Hamdani
 Habib Hürmüzlü
 Numan Hazar
 Doç. Dr. Pınar İpek
 Dr. Tuğrul İsmail
 Dr. İlyas Kamalov
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Doç. Dr. Şenol Kantarcı
 Selçuk Karaçay
 Doç. Dr. Nilüfer Karacasulu
 İsmet Karalar
 Dr. Hasan Canpolat
 Prof. Dr. M. Lütfullah Karaman
 Yrd. Doç. Dr. Şaban Kardaş
 Av. Tuncay Kılıç
 Doç. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli
 Prof. Dr. Aleksandr Knyazev
 Prof. Dr. Alexander Koleşnikov
 Prof. Dr. Erol Kurubaş
 Prof. Dr. Talip Küçükcan
 Arslan Kaya
 Dr. Hicran Kazancı
 İzzettin Kerküklü
 Prof. Dr. Mustafa Kibaroğlu
 Dr. Max Georg Meier
 Prof. Dr. Mosa Aziz Al Mosawa
 Prof. Dr. Mahir Nakip
 Doç. Dr. Tarık Oğuzlu
 Prof. Dr. Çınar Özen
 Murat Özçelik
 Doç. Dr. Harun Öztürkler
 Dr. Bahadır Pehlivan Türk
 Prof. Dr. Victor Panin
 Doç. Dr. Fırat Purtaş
 Prof. Dr. Suphi Saatçi
 Dr. Yaşar Sarı
 Ersan Sarıkaya
 Yrd. Doç. Dr. Bayram Sinkaya
 Doç. Dr. İbrahim Sirkeci
 Dr. Aleksandr Sotnichenko
 Zaher Sultan
 Dr. Irina Svistunova
 Doç. Dr. Mehmet Şahin
 Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin
 Mehmet Şüküroğlu
 Doç. Dr. Oktay Tanrısever
 Prof. Dr. Erol Taymaz
 Prof. Dr. Sabri Tekir
 Dr. Gönül Tol
 Doç. Dr. Özlem Tür
 M. Ragıp Vural
 Dr. Ermanno Visintainer
 Dr. Umut Uzer
 Prof. Dr. Vatanyar Yagya
 Dr. Süreyya Yiğit

Irak El Fırat TV Türkiye Müdürü
 BOTAS Eski Genel Müdürü
 BTC ve NABUCCO Koordinatörü
 Beyrut Amerikan Üniversitesi Öğretim Üyesi
 Irak'ın Ankara Büyükelçiliği Kültür Müsteşarı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı
 Emekli Büyükelçi
 Bilkent Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ORSAM Avrasya Danışmanı
 ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Vodafone Genel Müdür Yardımcısı (Türkiye)
 Dokuz Eylül Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Edremit Belediye Başkanı Danışmanı
 İçişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı
 Fatih Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Edremit Belediye Başkanı
 Çukurova Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Rus-Slav Üniversitesi (Bişkek, Kırgızistan)
 Diplomat
 Kırıkkale Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü Müdürü
 KPMG, Yeminli Mali Müşavir
 Irak Türkmen Cephesi Türkiye Temsilcisi
 Kerkük Vakfı Başkanı
 Okan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı
 Hanns Seidel Vakfı Proje Müdürü (Bişkek)
 Bağdat Üniversitesi Rektörü
 Erciyes Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi
 ORSAM Danışmanı, Ortadoğu - Uluslararası Antalya Üniversitesi
 Ankara Üniversitesi, SBF Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisat Bölümü
 TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Pyatigorsk Üniversitesi (Pyatigorsk, Rusya)
 Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı
 Kerkük Vakfı Genel Sekreteri
 ORSAM Danışmanı, Avrasya – ORSAM Bişkek Temsilcisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniv.
 Türkmeneli TV – (Kerkük, Irak)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 Regent's College (Londra, Birleşik Krallık)
 St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
 Lübnan Türk Cemiyeti Başkanı
 Rusya Strateji Araştırmaları Merkezi, Türkiye-Ortadoğu Araştırmaları Masası Uzmanı
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Gazi Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 Enerji Uzmanı
 ODTÜ, Uluslararası İlişkiler Bölümü
 ODTÜ, Kuzey Kıbrıs Kampusu Rektör Yardımcısı (KKTC)
 İzmir Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dekanı
 Middle East Institute Türkiye Çalışmaları Direktörü (ABD)
 ORSAM Ortadoğu Danışmanı, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü
 2023 Dergisi Yayın Koordinatörü
 Vox Populi Direktörü (Roma-İtalya)
 İstanbul Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri
 St. Petersburg Şehir Parlamentosu Milletvekili, St. Petersburg Üniversitesi (Rusya Federasyonu)
 ORSAM Avrasya Danışmanı

ORTADOĞU ETÜTLERİ YAYIN KURULU

Meliha Benli Altunışık
 Bülent Aras
 Tayyar Arı
 İker Aytürk
 Recep Boztemur
 Katerina Dalacoura
 F. Gregory Gause
 Fawaz Gerges
 Ahmet K. Han
 Raymond Hinnebusch
 Rosemary Hollis
 Bahgat Korany
 Peter Mandaville
 Emma Murphy

Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı
 Uludağ Üniversitesi
 Bilkent Üniversitesi
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Vermont Üniversitesi (ABD)
 Londra Ekonomi Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Kadir Has Üniversitesi
 St. Andrews Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 City Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)
 George Mason Üniversitesi (ABD)
 Durham Üniversitesi (Birleşik Krallık)

ORTADOĞU ANALİZ YAYIN KURULU

Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık
 Hasan Kanbolat
 Doç. Dr. Hasan Ali Karasar
 Yrd. Doç. Dr. Serhat Erkmen

ODTÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
 ORSAM Başkanı
 ORSAM Danışmanı, ORSAM Avrasya Stratejileri Koordinatörü - Bilkent Üniversitesi
 ORSAM Danışmanı, Ahi Evran Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

ARGUMENTS ON SAFE HAVENS IN SYRIA: RISKS, OPPORTUNITIES AND SCENARIOS FOR TURKEY

SURİYE'DE GÜVENLİ BÖLGE TARTIŞMALARI: TÜRKİYE AÇISINDAN RİSKLER, FIRSATLAR VE SENARYOLAR

نقاش حول إحداه منطقة أمنة في سوريا

المخاطر والفرص والسيناريوهات من وجهة النظر التركية

ORSAM Report No: 115

April 2012

ISBN: 978-605-4615-10-0

Ankara - TURKEY ORSAM © 2012

Content of this report is copyrighted to ORSAM. Except reasonable and partial quotation and exploitation under the Act No. 5846, Law on Intellectual and Artistic Works, via proper citation, may not be used or re-published without prior permission by ORSAM. Assessments expressed in this report reflect only the opinions of its authors and do not represent the institutional opinion of ORSAM.

STRATEGIC INFORMATION MANAGEMENT AND INDEPENDENT THOUGHT PRODUCTION

CENTER FOR MIDDLE EASTERN STRATEGIC STUDIES

History

In Turkey, the shortage of research on the Middle East grew more conspicuous than ever during the early 90's. Center for Middle Eastern Strategic Studies (ORSAM) was established in January 1, 2009 in order to provide relevant information to the general public and to the foreign policy community. The institute underwent an intensive structuring process, beginning to concentrate exclusively on Middle affairs.

Outlook on the Middle Eastern World

It is certain that the Middle East harbors a variety of interconnected problems. However, neither the Middle East nor its people ought to be stigmatized by images with negative connotations. Given the strength of their populations, Middle Eastern states possess the potential to activate their inner dynamics in order to begin peaceful mobilizations for development. Respect for people's willingness to live together, respect for the sovereign right of states and respect for basic human rights and individual freedoms are the prerequisites for assuring peace and tranquility, both domestically and internationally. In this context, Turkey must continue to make constructive contributions to the establishment of regional stability and prosperity in its vicinity.

ORSAM's Think-Tank Research

ORSAM, provides the general public and decision-making organizations with enlightening information about international politics in order to promote a healthier understanding of international policy issues and to help them to adopt appropriate positions. In order to present effective solutions, ORSAM supports high quality research by intellectuals and researchers that are competent in a variety of disciplines. ORSAM's strong publishing capacity transmits meticulous analyses of regional developments and trends to the interested parties. With its web site, its books, reports, and periodicals, ORSAM supports the development of Middle Eastern literature on a national and international scale. ORSAM supports the development of Middle Eastern literature on a national and international scale. ORSAM facilitates the sharing of knowledge and ideas with the Turkish and international communities by inviting statesmen, bureaucrats, academics, strategists, businessmen, journalists, and NGO representatives to Turkey.

Contents

Presentation	26
Executive Summary	27
Introduction.....	28
1. Process towards the Arguments on Military Measures for the Solution of Syrian Problem	30
a. Arms Aid for Syrian Dissidents	30
b. Establishing Safe Haven.....	32
2. The General View of the Line Planned to be Established Safe Haven.....	32
a. Latakia Province – Turkey Borderline	32
b. Idlib Province – Turkey Borderline.....	33
c. Aleppo Province – Turkey Borderline.....	33
d. Raqqah Province – Turkey Borderline.....	35
e. Hasakah Province – Turkey Borderline	35
3. Possible Safe Haven Lines	37
a. The Safest Line	37
b. The Line with the Highest Risk.....	38
c. Low Risk Maximum Benefit	39
d. Alternative Line	40
Conclusion	41

PRESENTATION

It has been the 1st anniversary of Syria unrest. The violence across the country continues at full steam. Even though fortresses of the resistance fall one after another, it seems almost impossible to suppress the unrest in Syria after this stage. Lastly, Baba Amr, which is considered to be the fortress of Syrian opposition, was seized by the regime forces after the military operation organized in Homs, center of the unrest. However, this situation only leads to the change in the location of the aforesaid center. Nowadays, the military operations of the Syrian army have been continuing in Idlib. As a result, there has been a considerable increase in the number of Syrian guests arriving in Hatay.

The whole world has been striving to be able to find a solution to the Syrian crisis. In this respect, different opinions come to the forefront. In addition to the approaches such as inducing the Assad regime to change the policy through sanctions and pressure, more strict suggestions come to the forefront such as providing Syrian dissidents with arms aid especially by Saudi Arabia and Qatar. These subjects were handled during the Friends of Syria conferences, the first of which was held in Tunisia and the second in Istanbul. On the other hand, the efforts of Kofi Annan, who was appointed as the UN special envoy to Syria, to solve the problem through diplomatic methods still continue. The Annan Plan, which was prepared as a result of the talks held with all parties, was accepted by the Syrian regime. Everybody expects the solution of the problem through peaceful means, but how Syria or dissidents will respond to the calls within the plan is an important question mark.

Another subject coming to the forefront during this process is the establishment of safe haven on Syrian territories in the Turkey-Syria frontier zone. There have been two important developments aggravating these arguments. The first one is the increase in the number of Syrian people immigrating to Hatay in the recent period, and Turkey's efforts to take precautions. The second, on the other hand, is the statements of Prime Minister Erdoğan and Foreign Minister Davutoğlu regarding that the safe haven issue was discussed.

We expect that the ORSAM report entitled, "Arguments on Safe Haven in Syria: Risks, Opportunities, and Scenarios for Turkey", prepared by Oytun Orhan, will shed light on the aforesaid arguments. In this study, you will find information related to demographic, geographic and political environment of the Turkey-Syria borderline, and you will also find safety evaluations carried out based on the aforesaid information. Considering these evaluations, maps of the alternative safe haven lines are also included in the study. We bring the study to the public attention hoping it contributes to the arguments on safe haven, and we extend our thanks to those who contributed.

Hasan Kanbolat
ORSAM Director

By: Oytun Orhan
ORSAM Middle East Specialist

ARGUMENTS ON SAFE HAVENS IN SYRIA: RISKS, OPPORTUNITIES AND SCENARIOS FOR TURKEY

Executive Summary

- The truth, brought out following a year since the beginning of the unrest in Syria, is the fact that the power struggle in Syria has fairly turned into a wrist wrestling and that it is almost impossible both for the regime and dissidents to turn back from their positions. It seems that the struggle will continue until the regime topples or Syrian dissidents are suppressed.

- There is an asymmetrical power between the Syrian army and military opposition. This fact leads us to the conclusion that "It is quite difficult to change the Assad regime without foreign actors' taking military measures or without providing the military opposition with foreign support". Thus, more concrete and strict foreign policy options for the actors arguing for the regime change in Syria were started to be discussed. Within this framework, safe haven option comes to the forefront.

- These following points should be taken into consideration while establishing safe haven: Ethnic, religious, sectarian distribution of the population living in places, where safe haven is considered to be established. The relations of locals with the Syrian regime and dissidents, and their outlook on the uprising. The locals' outlook on Turkey, and how they will approach to the establishment of safe haven. The presence of non-state actors that might pose a safety threat for Turkey in the region. And lastly, the geographic situation of the region.

- Establishing the safe haven to be created in Syria in a very limited zone can cause trouble both in terms of humanitarian accommodation and also in terms of the military protection. Therefore, if safe haven is going to be established; it should, at least, be 20 kilometers deep. However the borderline of this zone within Syria will not be a straight line. Considering geographic conditions and settlements, the borderline might be drawn to places closer to Turkey. Of course, military protection will be required for the region both by land and by air. The safe haven will serve, above all, for reception of Syrian civilian people escaping from the operations of Syrian army before entering in Turkish territories and for their accommodation without any security risk. Thus, Turkey will try to prevent economic and social problems to be created as a result of mass migration waves. The answer to the question regarding what the ultimate goal of establishing safe haven will be should shed light on where and how the safe haven will be created.

Introduction

More than 9000 civilians have been killed across Syria since the outbreak of the revolt on March 15th 2011. The number of people who are missing and not heard about is more than the others. The truth, brought out following a year since the beginning of the unrest in Syria, is the fact that the power struggle in Syria has fairly turned into a wrist wrestling and that it is almost impossible both for the regime and dissidents to turn back from their positions. It seems that the struggle will continue until the regime topples or Syrian dissidents are suppressed.

Currently, there is instability in favor of the regime between the Syrian army and Syrian military opposition in terms of power distribution. This situation prevents the permanence of the Syrian military opposition over the regions they seized control in the country. Becoming the center of resistance against the regime, Homs was seized by the regime following the military operation of the Syrian army not long ago. The Syrian army turned towards the province of Idlib, which is another center of resistance, after Homs with a strategic importance. As a result of military operations carried out in Idlib, which is located on the Turkish borderline, a large number of Syrians began to immigrate to Hatay and the number of Syrian refugees in Hatay has exceeded 24.000. The increasing migration caused arguments on taking precautions. The statements of Prime Minister Erdoğan and Foreign Minister Davutoğlu regarding that “safe haven issue is on the table to discuss” aggravated the argument. Accordingly, safe haven will be established within the Syrian territories in Turkey-Syria border, and migration wave will be met on the other side of the border. In this study, the Syrian side of the Turkey-Syria borderline will be strived to be x-rayed in order to shed light on the aforesaid arguments. Within this framework, factors;

such as population structure in the region, locals’ outlook on the uprising and on Turkey, how they can approach to safe haven, and the geographic situation of the area will be analyzed. Based on the resulting table, the line with minimum and maximum risk in terms of establishment of the safe haven will be strived to be detected. However, it should not be forgotten that the establishment of safe haven in itself poses risk that might lead to inter-state war. Therefore, this study aims at shedding light on the arguments to emerge, if a political decision taking the risk of war is made.

1. Process towards the Arguments on Military Measures for the Solution of Syrian Problem

Syria intervened in the uprising, which spread throughout the country on March 2011, through conventional methods and it did not use the army as security force. The countries, which criticized the struggle method of Syria, put certain foreign policy instruments in practice respectively such as; economic sanction, diplomatic pressure, political support to the opposition. On the other hand, after a certain stage, Syria’s developing military solution for the uprising led to the arming of Syrian dissidents. The Syrian young people, who left the Syrian army or armed to protect themselves, gathered under the roof of Free Syrian Army (FSA). Despite the limited means of the FSA; they could achieve seizing the control over the provinces such as Hama, Homs, Dar’aa, Idlib and Deir ez-Zor and the suburbs of Damascus, where the opposition is powerful, also with the support provided by the people. Nevertheless, the Syrian regime sent the army to the provinces, and respectively took back the control over the aforesaid provinces. This situation gave weight to the idea regarding that stronger military measures should be taken against the Assad regime, which does not pay attention to pressures, among the pro-change figures in Syria.

We can summarize the reasons, why the Syrian military opposition could not establish a balance against the Syrian army, as follows:

- It is seen that the Assad regime has a considerable control over the state apparatus and especially over the security units. The splits from the Syrian regime were not at such level to disturb the balance in favor of the dissidents.
  - The regime uses the armed groups such as regular army and Shabihah together in suppressing the riots. Heavy weapons, tanks and air forces are used against the opposition when necessary.
  - Nusayri, Druze and Kurdish minority groups centered around certain provinces. Nusayris are dense on the coastline including provinces of Latakia and Tartus. Druses live in Suwayda province located in the southernmost corner. Kurds, on the other hand, are dense in northern-north-western part of the Aleppo province and also on the Turkish borderline of the Hasakah province. A considerable amount of Christian and other minority groups live in metropolitans such as Damascus and Aleppo. The fact that these groups do not support the dissidents or that they have the position of passive neutrality enables the regime to mostly send their military forces to the regions with Sunni majority. Considering in terms of geography, the uprising is limited with the certain parts of central and northern regions of the country. The province of Dar'aa, which does not have a geographic relation to the aforesaid region, can be included in this. The fact that the uprising was limited narrowed security forces' area of conflict and relieved Syria.
  - The Syrian opposition provide weapons from inside of the country to a large extent.
- The soldiers leaving the Syrian army join in the dissident camp with their weapons and the depots they seized. In addition to this, some of the Arab tribes uprising against the regime already have light weapons from past to present. And the last resource is the weapons purchased from Syria and from neighboring countries on a limited scale. Thus, the armament opportunities are limited. In fact, ammunition is depleted, even if there is still weapon. Besides, the dissidents only have light weapons such as rifles and machine guns. They do not have heavy weapons such as artilleries, howitzers, antitank weapons or tanks. In addition to this, they have limited means of communication such as radio and internet access that will enable them to act in a more coordinated way.
- There is a total consensus among the foreign powers supporting the Syrian regime. They provide all kind of unconditional political, diplomatic, financial and military support.
  - On the other hand, there are disagreements among the foreign actors supporting the Syrian dissidents. While Saudi Arabia and Qatar argue for directly providing weapons to the opposition; another group opposes to this idea with the concern that this situation would further increase the instability across the country. These actors, who want to solve the problem within the framework of international legitimacy, still insist on a peaceful solution because of post-Assad concerns. It is estimated that the Syrian dissidents will become stronger and declare a rebel zone in the country and then attain the goal with a Libya-style model, in case it cannot be achieved.
  - In Syria, the government loses the control especially in rural areas from time to time. However, the loss of authority in rural region does not have a strategic significance

for the regime. Because restoring the authority in these regions would be easy. What matters is to be able to create permanent loss of authority in large settlements. It had been achieved in Dar'aa, Hama, Idlib, Deir ez-Zor, suburbs of Damascus and especially in Homs. Nevertheless the regime respectively carried out extensive military operations in these regions, and achieved seizing the control. Most recently, the control of Baba Amr district in Homs turning into the fortress of the resistance was seized by the regime forces. Currently, the operations in Idlib province, which is located on the Turkish border, carry on. In case the former experiences are repeated, it might be thought that the regime will seize control over here as well. Thus, declaration of rebel zone cannot be permanently made in any region. This situation both prevents the splits from the regime and also prevents dissidents from getting organized in a safe area. Nevertheless, the fact that the regime seized control over these regions doesn't, of course, come to mean that it ended the resistance. Following the last Baba Amr operation, there has been a "tactical withdrawal", as the Free Syrian Army stated.

The asymmetrical power, which appeared as a result of these aforesaid factors, causes the Syrian regime to take back the regions under the control of the dissidents with each passing day. This fact leads us to the conclusion that "it is quite difficult to change the Assad regime without foreign actors' taking military measures or without providing the military opposition with foreign support". The fortresses of the resistance have been falling one after another. Thus, more concrete and strict foreign policy options for the actors arguing for the regime change in Syria were started to be discussed. None of the actors discuss a direct military intervention option because of the typical characteristics of the Syrian problem. Within this framework, two major methods come to the forefront.

a. Arms Aid For Syrian Dissidents: Saudi Arabia and Qatar argue for this option. However, even the U.S. and France, who have an extremely strong discourse against Syria, think that providing arms aid for the dissidents would lead to more severe consequences. The U.S. Chairman of the Joint Chiefs of Staff stated, not long ago, that "they do not want to provide arms to the Syrian opposition without understanding the essence of the Syrian opposition more clearly". The French Foreign Minister Alain Juppé also stated that "It would be inconvenient to provide arms aid for the Syrian insurgents in Syria, and this could lead to a horrible civil war in Syria". The main concern here is the fact that it is not clearly known who compose the Syrian opposition carrying out armed struggle inside, and what their political objectives are. Besides, the opposition is not controlled from a single center. And this situation creates the concern regarding how the arms will be used in case they are provided, or how the groups to be provided with arms will be controlled. Therefore, primarily the internal opposition should become organized in a more organized and hierarchical order.

This situation brings up the arguments on safe haven which is another military option to the agenda.

b. Establishing Safe Haven: Among the military measures, the option discussed the most is establishing safe haven, where military protection will be provided within the Syrian borders. Nevertheless, the legitimacy of this step should be discussed as well. As such a step would mean a direct intervention in the sovereign base area of another state, it would most probably create severe consequences. First and foremost, the risk that the process can evolve into an inter-state and even into a regional war should be taken into consideration.

The development that will legitimize such an operation for Turkey would be a great number Syrian immigration to Turkish borders. The Prime Minister Erdoğan stated that “there is a concern about the migration wave, works on establishing safe haven continue, and that ‘right to protection’ may be put into use according to international rules, depending on the developments. Thus, in case the number of Syrian guests reaching 25.000 as of April 2012 attain higher levels, establishing safe haven within the Syrian border might be brought up to the agenda.

Regarding the establishment of safe haven, two questions come to mind. The first question is “what will be the objective of safe haven?” Probably there are two different expectations within this scope. The first one is the objective to prevent the problems to be created in Turkey as a result of humanitarian needs and dense migration wave. In this case;

- A safe zone, where people escaping from the attacks of the Syrian army could take shelter, will be created,
- In case the flow of people reach great levels, social, security and economic problems that could emerge within the borders of Turkey will be met out of border.

However, the objective might not be limited with this. The safe haven can turn into a means to reach political and military goals. In such a case, the strategic target of the safe haven would be “to change the Assad regime”. If the target is set so, the safe haven should be expected to serve these following tactical purposes:

- The choices of people among the Syrian army, intelligence, high-level politicians and bureaucrats, who choose to stay within the regime due to security concerns even if they want to join the opposition

camp, might be affected. In this way, the small-scale crack within the regime can be deepened.

- The Syrian military opposition cannot be organized as they cannot establish a permanent safe haven. Dissidents cannot establish permanent authority over the regions, where they declared rebel zone. The military opposition to take shelter in safe haven will have the chance to be organized without being subject to the intervention of the Syrian army. Besides, the military opposition will gain a status that can be further controlled. This situation might eliminate the concerns on providing arms aid to the Syrian opposition.
- The Syrian regime might be forced to give up its strategy of buying more time by making so-called changes, and thus it might pave the way for a real democratization. So that, the safe haven can apply pressure on the regime, and serve for a peaceful change in Syria as well.
- Terrorist actions to turn from Syria to Turkey might be prevented.

The second question coming to mind about establishing safe haven is “where the safe haven will be established?” The safe haven might be expected to be established in 5-25 kilometers deep on the 910 kilometers-long Turkey-Syria borderline. However, establishing safe haven on a line covering the whole 910 kilometers would create problems in terms of controllability, security and cost. Therefore, establishing safe haven in the regions, which will provide opportunity to realize objectives listed above and which have minimum risk for Turkey, would probably be preferred.

The factors to be taken into consideration to determine the safe haven could be listed as follows:

- Ethnic, religious, sectarian distribution of the population living in places, where safe haven is considered to be established.
- The relations of locals with the Syrian regime and dissidents, and their outlook on the uprising.
- The locals' outlook on Turkey, and how they will approach to the establishment of safe haven.
- The presence of non-state actors that might pose a safety threat for Turkey in the region.
- The geographic situation of the region.

2. The General View of the Line Planned to Be Established Safe Haven

In this section, the 910 kilometers-long Turkey-Syria borderline will be evaluated in terms of the factors listed above.

a. Latakia Province – Turkey Borderline

On the Syrian side of the borderline on Yayladağı district of Hatay province is found the Latakia province. Mostly Latakia Turkmen, who are also known as Bayır-Bucak Turkmen, live in the regions that are close to the borderline of this province with approximately 70-kilometers depth starting from the Mediterranean coast. These villages are located together with Nusayri villages. In the inner parts of the region, there are Sunni Arab villages. And there is a mutual mistrust between Sunni Arabs/Turkmen and Nusayris in this region.

Although the Bayır-Bucak Turkmen in the border region are in the opposition camp, they could not participate in the uprising at high-level due to the fact that they live in Latakia province, where the regime is strong and Nusayris are in majority. Although it seems to be a low-risk region in terms of establishing safe haven as the Turkmen live on the borderline; it is also a risky province, where the regime is most powerful and which has a strategic importance. Besides, the Nusayri villages that are located together with the Turkmen villages are also situated on the borderline. The safe haven should be expected to be open to attack, as this community would oppose to the establishment of safe haven.

The geographic conditions are not quite convenient for military control. It is an area with plenty of forestland and mountainsides. In the past, PKK camps were found on these mountains that are the extension of Amanos range. Although PKK is not currently found in the area, it is a region convenient to penetrate.

Other than the aforesaid disadvantages, it has a strategic importance in terms of providing safe haven with an open way to the sea. It would enable the use of seaway for an uncon-

trollable transport of all kind of aid for Syrian dissidents. It is important for the success of Syrian opposition. However, the sea connection can also lead to consequences such as the Syrian opposition's and safe haven's getting out of Turkey's control and passing to the control of other actors.

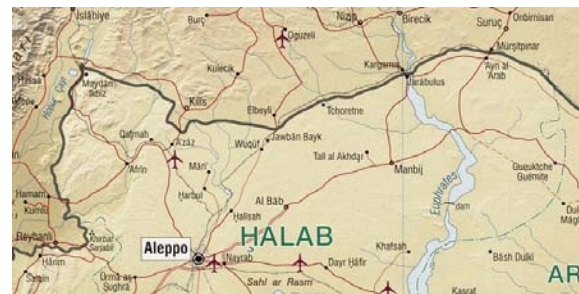
In case the regime topples between Nusayris and Sunni Arabs/Turkmen in the region, it is highly probable that a conflict can break out. Another advantage of including this borderline in the safe haven is that possible conflicts between Nusayris and Sunnis might be prevented.

b. Idlib Province – Turkey Borderline

The province of Idlib is situated right across Altınözü and Reyhanlı villages of Hatay. The majority of the population in the province is composed of Sunni Arabs. Besides, a small number of Turkmen population lives in the province. On the borderline are located settlements such as Jisr al Shukur, Ariha, Salqin, Harim, Khirbat, and Sarjabli. Almost the whole population in the province is on the opposition camp. It can be considered as a relatively safe zone in terms of being one of the most powerful provinces of the opposition. Sunni Arab population living on the borderline would lean towards the establishment of safe haven. The Idlib borderline contains fewer amounts of forestland and mountainsides. Therefore, it is relatively more controllable region in military terms. In addition to this, it can provide vast opportunities for the Syrian military opposition to become organized more comfortably.

c. Aleppo Province – Turkey Borderline

The province of Aleppo is located right across the borderline starting from Kumlu, Kırıkhan and Hassa villages of Hatay, continuing with Gaziantep (Kilis in between) and including the southwestern corner of Şanlıurfa. Christians, Kurds, Turkmen, Armenians, Nusayris and Sunni Arabs in majority live in the Aleppo province. The outlook of these groups on the uprising is as follows: Although the group of Sunni Arabs is the one leading the unrest in other provinces, their uprising in Aleppo rather remained limited with rural ar-

eas. Christians and Armenians either support the regime as all around Syria, or stay neutral. The majority of Turkmen support the uprising. The participation of Kurds in the uprising is at an inefficient level.

On the Aleppo province – Turkey borderline is situated settlements such as; Maydan Ikbiz, Qatmah, Azaz, Mera, Javban Bayk, Tchoretne, Jarabulus, Ayn Al Arab. Arabs, Kurds and Turkmen live in these settlements. Sunni Arabs and Turkmen population living on this borderline would lean toward the idea of safe haven. In most of the places, where Sunni Arab and Turkmen populations live, dissidents seize the control from time to time.

The Idlib province borderline is a triangle composed of Maydan Ikbiz and Azaz; it is a risky region both because of the fact that locals do not lean toward safe haven and that PKK is an effective force in this triangle. In addition to this, it is also difficult to control this province as the region is relatively forestry and mountainous. The Kurdish population living in this region either does not support the opposition or cannot actively participate in the uprising due to the PKK pressure, even if they want to support. Kurdish population is the majority in Afrin and rurals, located in the northwestern part of the Aleppo province. The Kurdish population would perceive the safe haven as a threat. Besides, the PKK activity is in question within the triangle of Maydan Ikbiz and Azaz. The fact that the safe haven covers this province and it is open to attack can be evaluated as an opportunity in terms of breaking the effectiveness of PKK.

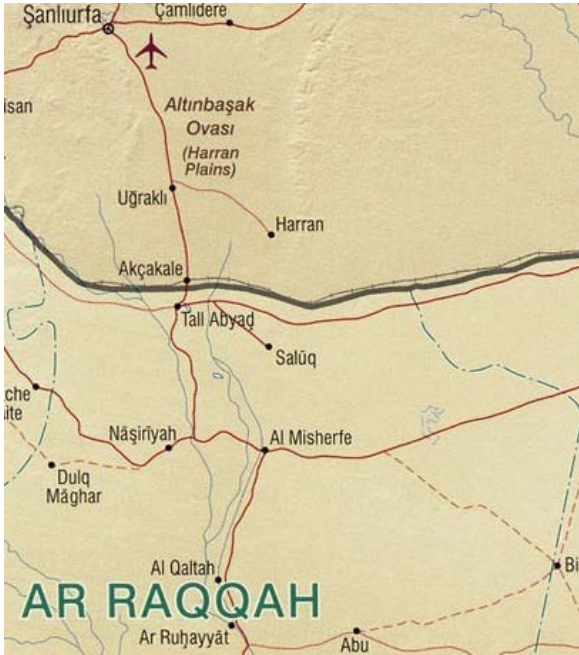
In Ayn al Arab district, which is located right across the Mürşitpınar border gate, the total population is some 200.000 people, 75.000 of which live in the center. In Afrin, on the other hand, the total population is around 350.000

people, 80.000 of which live in the center. Yezidis and Sunni Arabs also live in Afrin, where Kurdish population is in majority.

The safest area throughout the Aleppo province – Turkey borderline is the area between Azaz and Jarabulus. The fact that the regional geography is level here (this factor can also be a disadvantage in military terms), that the majority of its population is composed of Sunni Arabs and Turkmen, and that the Syrian opposition is powerful in this province makes here advantageous. In addition to this, the province of Aleppo is located in an area that can be reached more easily in mass migration movements, as it is close to places with dense population and located in the central part of the country. But it does not have convenient geographic conditions for the military opposition to become organized.

The demographic state of the area situated between Azaz and Jarabulus is as follows: Azaz is a settlement, where the Sunni Arab population is in majority and the Turkmen live in small numbers. Also in Mera, the Sunni Arab population is in majority and the Turkmen live in small numbers. There is a Sunni Arab settlement in Tel Refat. In places situated in between are generally found Turkmen villages. Kandora (Gavureli), where Sunni Arab and Turkmen population lives, comes next after Turkmen Çörtenhöyük (Tchoretne). And lastly in Jarabulus as well, Sunni Arab and Turkmen population lives. Sunni Arab and Turkmen population in this area is closer to the opposition camp. In many settlements from Azaz to Çörtenhöyük, the control is seized by the dissidents. While not many opposition events take place in Jarabulus, most of the population supports the opposition. Kurdish and Sunni Arab villages are located on the line from Jarabulus to Ayn al Arab.

d. Raqqah Province – Turkey Borderline

The entire Akçakale village and a part of the Harran village in Şanlıurfa is situated right across the province of Raqqah. All along the borderline is found settlements such as Tel Abyad (Turkmen, Sunni Arab and Kurdish population is almost equally distributed), and Saluq (Turkmen and Sunni Arab population). Sunni Arabs live across the Raqqah province and throughout the borderline. The tribal structure among Raqqah Arabs is very strong. While some of the tribes support the uprising, some of them chose acting along with the regime. In case the safe haven covers this area, there might be a change in the position of tribes. It is not possible to consider here as an area with high risk in terms of security. There is a Kurdish population on the Western border of the province. Sunni population and small number of Turkmen population live in the rest of the borderline. PKK influence among Kurdish population is weak in this area. While Sunni Arabs and Turkmen are in the opposition camp, Kurds do not much participate in the demonstrations.

It is easy to control this borderline as it is level. However, it is difficult for the people living in other provinces of the country to access this area. In this respect, the safe haven to be established in this province might not give the expected result. It is necessary to pass over the Euphrates River in order to reach the northern part of the Raqqah province from other provinces. The number of crossing points on the river is quite limited. Therefore, it would be difficult for the people to access the northern area both because of the long distance and also because of the river cross.

e. Hasakah Province – Turkey Borderline

The Hasakah province is located across the borderline starting from Ceylanpınar village of Şanlıurfa, covering the entire Mardin, and ending in Silopi village of Şırnak. Kurds, Christians, Armenians, and Sunni Arab tribes in majority, live across the Hasakah province. On the borderline is found settlements such as; Ras Al Ayn (some 50.000 population composed of Kurds, Sunni Arabs, Arabs, Yezidis and Chechens), Tel Tamr (almost the whole population is composed of Kurds), Aş Şafih, Aradah, Qabirah, Tal Aylun, Darbasiyah (some 100.000 population mostly composed of Kurds), Amudah (100.000-150.000 population composed of Kurds and Yezidis), Qamishli (some 70 % per cent of the population is composed of Kurds. Kurds are the majority in the center. 20 % of the population is composed of Sunni Arabs. Arabs are in majority in rural areas. 10 % of the Qamishli popula-

tion is composed of Christians. In total, some 300.000 population lives in the area), Qubur al Bid, Al Qantaniyah (some 100.000 population composed of Kurds, Assyrians, Sunni Arabs, Yezidis and Armenians), Al Malikiyah (some 150.000 population composed of Sunni Arabs, Kurds and Christians), Ayn Diwar (almost the entire area is composed of Kurdish population).

The Kurdish population is in majority on the borderline. Kurds living in this area have a negative approach towards the safe haven. While some of the Kurdish population opposes to the regime, they are against the establishment of safe haven to include Turkey. Another part of the Kurdish population, on the other hand, supports PYD and do not take part in the opposition demonstrations. PYD is effective in Kurdish settlements, other than Malikiyah. While the Kurdish population is in majority in the center of the aforesaid settlements, Arab tribes are in majority in rural areas. Jubur and Shamar tribes are the leading ones. Sunni Arabs in this area were migrated afterwards. Thus, in case of a possible author-

ity gap, there is a possibility that a conflict can break out between Kurds and Arabs.

It is known that PKK and KDP led by Massoud Barzani are in competition to establish influence on Kurds in Hasakah. KDP might support Turkey for her to enter in the region and put an end to the PKK efficiency. Similarly, Turkey would probably want to give the control of this area to Massoud Barzani, in case the Hasakah province includes the borderline to the safe haven. However, this might come to mean that Turkey creates a new Northern Iraq herself. In this area, there is already a balance between Kurds and Arabs. Sunni Arabs are in majority across the province. The Kurdish population, on the other hand, is in majority in settlements located on the borderline. Sunni Arab tribes live in rural areas of the borderline. Maintenance of Arab – Kurd balance in the area could be better in terms of preserving the stability in Hasakah. Establishing a safe haven could change the balance on the borderline, and could negatively affect the outlook of Sunni Arabs on Turkey.

3. Possible Safe Haven Lines

a. The Safest Line

Advantages

- The threat originating from locals is at minimum level.
- The area has convenient conditions for Syrian civilians to take shelter, as it is level.
- The cost of military operation would be lower.
- The fact that it does not include Latakia, which is of critical importance for Syrian regime, it can be suggested that the Syrian army attack threat against the safe haven is at a lower level. (But it is necessary to indicate that there is a risk in any case.)
- As the safe haven is close to the leading uprising centers, it is more convenient for the transformation of Syrian civilians.

Risks

- This line will not have an exit to sea, as it does not include the Latakia province.
- As it does not include the areas with possibility of Sunni – Nusayri and Arab – Kurd – Turkmen conflict, its function to prevent possible sectarian and ethnic conflicts would not be strong.
- Although the borderline of Raqqah Province is safe, it is difficult for the Syrian people to access the area, in terms of location. The expected utility might not be provided from the safe haven to be established in Raqqah.
- As it does not include the areas with PKK efficiency, it won't be necessary to break force of the organization.

b. The Line with the Highest Risk

Advantages

- The safe haven will have an exit to sea. Thus, aids will reach to the Syrian opposition and civilians more easily.
- It might assume the role of preventing ethnic-sectarian conflicts, as it covers Sunni - Nusayri and Kurdish – Arab – Turkmen possible conflict areas.
- There may be a chance to break the effectiveness of PKK, as it covers the areas, where PKK is active.

Risks

- The threat originating from locals is at maximum level.
- Besides the people supporting the regime, armed groups such as Shabihah and PKK

acting along with the regime are more effective in these areas.

- It is open to attacks, as the area is close to settlements, where Nusayris live, in Latakia.
- Latakia province is critical for the Assad regime. The scenarios of establishing a Nusayri State including Latakia and Tartus are on the agenda as the last option for the regime. Therefore, the possibility that the Syrian army respond to an intervention in its own vital interest area is higher than the other regions.
- The military control is more difficult, as a considerable part of the region is mountainous and forestry.
- The sea connection might lead the Syrian opposition and the safe haven to get out of Turkey’s control and to get in the control of other actors.

c. Low Risk Maximum Benefit

Advantages

- The safe haven will have an exit to sea. Thus, aids will arrive more easily to the Syrian opposition and civilians.
- It might assume the role of preventing ethnic-sectarian conflicts, as it covers Sunni - Nusayri possible conflict areas.
- The threat originating from locals is at a low level, other than Latakia province.
- As the area is generally level except for Latakia and Idlib provinces, it is convenient for the accommodation of Syrian civilians.
- As the safe haven would be close to the leading uprising centers, it is convenient for the transformation of Syrian civilians. As particularly Aleppo borderline is level, it is more convenient in terms of meeting humanitarian purposes, and accommodating civilians. In addition to this, the fact that it is close to the regions, where orga-

nized opposition is strong, the aforesaid groups might be provided with protection.

- As Latakia and Idlib borderlines are mountainous and forestry, this area might provide the military opposition to become organized more easily.

Risks

- It is open to attack both because it covers settlements, where Nusayris live, in Latakia and also because it is close to those areas.
- Latakia province is critical for the Assad regime. Even the scenarios of establishing a Nusayri State including Latakia and Tartus are on the agenda as the last option. Therefore, the possibility that the Syrian army respond to an intervention in its own vital interest area is higher than the other regions.
- The sea connection might lead the Syrian opposition and the safe haven to get out of Turkey's control and to get in the control of other actors.

d. Alternative Line

Advantages

- The safe haven will have an exit to sea. Thus, aids will arrive more easily to the Syrian opposition and civilians.
- It might assume the role of preventing ethnic-sectarian conflicts, as it covers Sunni - Nusayri and Arab-Kurdish possible conflict areas.
- The PKK activity area can be broken in the Hasakah province, and this might pave the way for the Northern Iraqi groups to take the control over the region. (But as it was mentioned before, this approach that can be considered as an opportunity might result in Turkey's creating a new Northern Iraq herself in the long run.)
- The threat originating from locals is at a low level, other than Latakia and Hasakah.

- As the area is generally level except for Latakia and Idlib provinces, it is convenient for the accommodation of Syrian civilians.
- As it covers Aleppo and Idlib provinces which are geographically close to dissident people, the access of the people would be easier. As it is also close to the areas, where organized opposition is strong, these aforesaid groups might be provided with protection.
- Idlib province might provide broader opportunities for the Syrian military opposition to become organized more easily.

Risks

- Safe haven to be established in Hasakah province will be open to PKK attack or the reaction of locals.

- There is a possibility that Turkey might create a new Northern Iraq herself. The current balance between Kurds and Arabs across the province might be disturbed. An Arab-Kurdish conflict might be triggered in Hasakah.
- If the balance in Hasakah is disturbed, it might negatively affect the outlook of Sunni Arabs across the country on Turkey.

Conclusion

Establishing safe haven to be created in Syria in a very limited area might lead to trouble in terms of providing both humanitarian accommodation and military protection. Therefore, safe haven should, at least, be 20-kilometers deep; if it is going to be established. However

the borderline of this area in Syria will not be straight line. Considering geographic conditions and settlements, the borderline might be drawn inside Syria or to areas that are closer to Turkish side. Of course, military protection will be required for the region both by land and by air. The safe haven will serve, above all, for reception of Syrian civilian people escaping from the operations of Syrian army before entering in Turkish territories and for their accommodation without any security risk. Thus, Turkey will try to prevent economic and social problems to be created as a result of mass migration waves. The answer to the question regarding what the ultimate goal of establishing safe haven will be should shed light on where and how the safe haven will be created.

ORSAM ACADEMIC STAFF

Hasan Kanbolat	ORSAM Director
Prof. Dr. Hayati Aktaş	ORSAM Trabzon Representative, Karadeniz Technical University Department of International Relations
Assoc. Prof. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Advisor, Gulf of Basra - Abant İzzet Baysal University, Department of IR
Assoc. Prof. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Advisor, ORSAM Eurasian Strategies Coordinator - Bilkent University
Assoc. Prof. Dr. Tarık Oğuzlu	ORSAM Advisor, Middle East - Antalya International University Department of Political Science and IR
Asst. Prof. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Advisor, Middle East - Gazi University, Department of IR
Assoc. Prof. Dr. Harun Öztürkler	ORSAM Advisor, Middle East Economies - Afyon Kocatepe University, Department of Economics
Assoc. Prof. Dr. Özlem Tür	ORSAM Advisor, Middle East - METU, Department of IR
Habib Hümmüzlü	ORSAM Advisor, Middle East
Asst. Prof. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Advisor, Middle East -Ahi Evran University, Department of IR
Asst. Prof. Dr. Canat Mominkulov	ORSAM Researcher, Middle East - Al Farabi Kazakh National University
Asst. Prof. Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Advisor, Middle East - Yıldırım Beyazıt University, Department of IR
Dr. Abdullah Alshamri	ORSAM Advisor, Middle East - ORSAM Riyadh Representative
Dr. Neslihan Kevsen Çevik	ORSAM Advisor, Middle East - METU, Department of IR
Dr. Didem Daniş	ORSAM Advisor, Middle East - Galatasaray University, Department of Sociology
Dr. Jale Nur Ece	ORSAM Advisor, Maritime Safety and Security
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Advisor, Eurasia
Dr. Yaşar Sarı	ORSAM Advisor, Eurasia - ORSAM Bishkek Representative, Kyrgyzstan-Turkey Manas University
Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Advisor, Middle East - Atatürk University
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Advisor, Eurasia
Att. Aslıhan Erbaş Açıkel (LL.M.) Hamburg	ORSAM Advisor, Energy-Maritime Law
Fazıl Ahmet Burget	ORSAM Advisor, Middle East - Afghanistan
Volkan Çakır	ORSAM Advisor, Africa - ORSAM Antananarivo (Madagascar) Representative
Esra Demir	ORSAM Advisor, Middle East
Bilgay Duman	ORSAM Researcher, Middle East
Oğun Duru	ORSAM Managing Editor
Noyan Gürel	ORSAM İzmir Representative
Selen Tonkuş Kareem	ORSAM Erbil (Iraq) Representative
Oytun Orhan	ORSAM Researcher, Middle East
Sercan Doğan	ORSAM Research Assistant, Middle East
Nebahat Tanrıverdi	ORSAM Research Assistant, Middle East
Uğur Çil	ORSAM Research Assistant, Middle East
Nazlı Ayhan	ORSAM Research Assistant, Middle East & Projects
Leyla Melike Koçgündüz	ORSAM Research Assistant, Middle East & Projects
Göknil Erbaş	ORSAM Research Assistant, Black Sea
Aslı Değirmenci	ORSAM Research Assistant, Middle East
Ufuk Döngel	ORSAM Research Assistant, Middle East
Jubjana Vila	ORSAM Research Assistant, Middle East
Mavjuda Akramova	ORSAM Research Assistant, Middle East

ORSAM Water Research Programme

Dr. Tuğba Evrim Maden	ORSAM Water Research Programme Hydropolitics Researcher
Dr. Seyfi Kılıç	ORSAM Water Research Programme Hydropolitics Researcher
Kamil Erdem Güler	ORSAM Water Research Programme Research Assistant
Çağlayan Arslan	ORSAM Water Research Programme Research Assistant

ORSAM ADVISORY BOARD

Dr. İsmet Abdulmecid	Former President of Iraqi Council of State
Prof. Dr. Hayati Aktaş	ORSAM Trabzon Representative, Karadeniz Technical University Department of International Relations
Dr. Abdullah Alshamri	ORSAM Advisor, Middle East - ORSAM Riyadh Representative
Hasan Alsancağ	BP & BTC Turkey, Energy Security Director
Prof. Dr. Meliha Benli Altunışık	METU, Director of Institute of Social Sciences
Prof. Dr. Ahat Andican	Former Minister & Istanbul University
Prof. Dorayd A. Noori	Vice-Undersecretary in Iraq's Embassy in Ankara
Prof. Dr. Tayyar Arı	Uludağ University, Head of Department of International Relations
Prof. Dr. Ali Arslan	Istanbul University, Department of History
Başar Ay	General Secretary, Turkish Textile Employers' Association
Prof. Dr. Mustafa Aydın	President of Kadir Has University
Assoc. Prof. Dr. Ersel Aydınlı	Vice-President of Bilkent University, Fulbright Executive Director
Assoc. Prof. Dr. Veysel Ayhan	ORSAM Advisor, Middle East - Abant İzzet Baysal University, Department of IR
Prof. Dr. Hüseyin Bağcı	METU, Head of Department of International Relations
İtir Bağdağı	Izmir Economy University, Department of International Relations and European Union
Prof. Dr. İdris Bal	Member of Parliament in the 24th Legislative Term of Grand National Assembly of Turkey
Assist. Prof. Dr. Ersan Başar	Karadeniz Technical University, Maritime Transportation and Management Engineering
Kemal Beyatlı	Head of Iraqi Turkman Press Council
Barbaros Binicioğlu	ORSAM Advisor, Middle Eastern Economies
Prof. Dr. Ali Birinci	Police Academy
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Budak	Deputy Director General in Prime Ministerial State Archives
Dr. Hasan Canpolat	Deputy Undersecretary of Turkish Ministry of Interior
Ret. (Air) Gen. Ergin Celasin	23rd Commander of Air Forces
Assoc. Prof. Dr. Mitat Çelikpala	Kadir Has University, Head of Department of International Relations
Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya	President of The Council of Higher Education
Dr. Didem Daniş	ORSAM Advisor, Immigration Studies & Iraqi Refugees, Galatasaray Uni., Dep. of Sociology
Esra Demir	ORSAM Advisor, Middle East
Prof. Dr. Volkan Ediger	Izmir Economy University, Department of Economics
Prof. Dr. Cezmi Eraslan	President of Atatürk Research Center, Istanbul University, Department of History
Prof. Dr. Çağrı Erhan	Ankara University, Faculty of Political Science, Department of IR & Director of ATAUM
Asst. Prof. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Middle East Advisor, Ahi Evran Uni., Head of the Dep. of Int. Relations

Dr. Amer Hasan Fayyadh	Baghdad University, Dean of Political Sciences Faculty (Iraq)
Aslıhan Erbaş Açıknel (LL.M.) Hamburg)	ORSAM Advisor, Energy-Maritime Law
Cevat Gök	Turkey Representative of Iraqi Al Fırat TV
Mete Göknel	Former Director of Petroleum Pipeline Corporation (BOTAŞ)
Osman Göksele	BTC & NABUCCO Coordinator
Timur Göksele	Beirut American University (Lebanon)
Prof. Muhamad Al Hamdani	Cultural Undersecretary in Iraq's Embassy in Ankara
Numan Hazar	Retired Ambassador
Habib Hümmüzlü	ORSAM Middle East Advisor
Assoc. Prof. Dr. Pınar İpek	Bilkent University, Department of International Relations
Dr. Tuğrul İsmail	TOBB University of Economics & Technology, Department of International Relations
Dr. İlyas Kamalov	ORSAM Eurasia Advisor
Assoc. Prof. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Advisor, ORSAM Eurasian Strategies Coordinator - Bilkent University
Assoc.Prof.Dr. Şenol Kantarcı	Kırıkkale University, Department of International Relations
Selçuk Karacaay	Deputy Director, Vodafone (Turkey)
Assoc. Prof. Dr. Nilüfer Karacasulu	Dokuz Eylül University, Department of International Relations
İsmet Karalar	Advisor to Mayor of Edremit/Balıkesir
Prof.Dr. M. Lütfullah Karaman	Fatih University, Head of the Department of International Relations
Asst.Prof. Dr. Şaban Kardeş	TOBB Economy and Technology University, Department of International Relations
Att. Tuncay Kılıç	Mayor of Edremit/Balıkesir
Assoc. Prof. Dr. Elif Hatun Kılıçbeyli	Çukurova University, Head of the Department of International Relations
Prof. Dr. Aleksandr Knyazev	Kyrgyz Slavic University (Bishkek)
Prof. Dr. Alexander Koleşnikov	Diplomat
Prof. Dr. Erol Kurubaş	Kırıkkale University, Head of the Department of International Relations
Prof. Dr. Talip Küçükcan	Director of Marmara University, Institute of Middle East Studies
Arslan Kaya	KPMG, Sworn-in Certified Financial Accountant
Dr. Hicran Kazancı	İraqi Turkmen Front Turkey Representative
İzzettin Kerküklü	President of Kirkuk Foundation
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Kibaroğlu	Okan University, Head of Department of International Relations
Dr. Max Georg Meier	Hanns Seidel Foundation, Projects Director (Bishkek)
Prof.Dr. Mosa Aziz Al-Mosawa	President of Baghdad University (Iraq)
Prof. Dr. Mahir Nakip	Erciyes University, Faculty of Economic and Administrative Sciences
Assoc.Prof.Dr. Tarkan Oğuzlu	ORSAM Advisor, Middle East-Antalya International Uni. Dep. of Pol. Science and IR
Prof.Dr. Çınar Özen	Ankara University, Faculty of Political Science, Department of International Relations
Murat Özçelik	Undersecretary of Public Order and Security
Assoc. Prof. Harun Öztürkler	ORSAM Middle East Economics Advisor, Afyon Kocatepe Uni., Dep. of Economics
Dr. Bahadır Pehlivan Türk	TOBB Economy and Technology University, Department of International Relations
Prof. Dr. Victor Panin	Pyatigorsk University (Pyatigorsk, Russian Federation)
Assoc.Prof.Dr. Fırat Purtaş	Gazi University Department of Int. Relations, Deputy Secretary General of TÜRKSOY
Prof. Suphi Saatçı	Secretary-General of Kirkuk Foundation
Ersan Sarıkaya	Türkmeneli TV (Kirkuk, Iraq)
Asst. Prof. Dr. Bayram Sinkaya	ORSAM Middle East Advisor – Yıldırım Beyazıt University
Assoc.Prof.Dr. İbrahim Sirkeci	Reader in Demography and Marketing Regent's College, (London, UK)
Dr. Aleksandr Sotnichenko	St. Petersburg University (Russian Federation)
Zaher Sultan	President of Lebanese Turkish Association
Dr. Irina Sviatunova	Russia Strategic Research Center, Turkey-Middle East Studies Expert (Russian Fed.)
Asst. Prof. Dr. Mehmet Şahin	ORSAM Advisor, Middle East, Gazi University, Department of International Relations
Prof. Dr. Türel Yılmaz Şahin	Gazi University, Department of International Relations
Mehmet Şüküroğlu	Energy Expert
Assoc. Prof. Dr. Oktay Tanrısever	METU, Department of International Relations
Prof. Erol Taymaz	Vice President of the METU North Cyprus Campus (TRNC)
Prof. Sabri Tekir	Dean of Izmir University, Faculty of Economics and Administrative Sciences
Dr. Gönül Tol	Director of Middle East Institute Turkish Studies (USA)
Asst. Prof. Dr. Özlem Tür	ORSAM Advisor, Middle East, METU, Department of International Relations
Mehmet Uneş	Kastamonu University
M. Ragıp Vural	General Coordinator of 2023 (Magazine)
Dr. Ermanno Visintainer	Director of Vox Populi (Rome, Italy)
Dr. Umut Uzer	Istanbul Technical University, Humanities and Social Sciences
Prof. Dr. Vatanyar Yagya	St. Petersburg City Council Member, St. Petersburg University (Russian Federation)
Dr. Süreyya Yiğit	ORSAM Eurasia Advisor

EDITORIAL BOARD OF MIDDLE EAST STUDIES

Meliha Altunışık	Middle East Technical University (Turkey)
Bülent Aras	Ministry of Turkish Foreign Affairs, Head of Center for Strategic Strategic Research
Tayyar Arı	Uludağ University (Turkey)
İlker Aytürk	Bilkent University (Turkey)
Recep Boztemur	Middle East Technical University (Turkey)
Katerina Dalacoura	London School of Economics (UK)
F. Gregory Gause	Vermont University (USA)
Fawaz Gerges	London School of Economics (UK)
Ahmet K. Han	Kadir Has University (Turkey)
Raymond Hinnebusch	St. Andrews University (UK)
Rosemary Holliis	City University (UK)
Bahgat Korany	Durham University (UK)
Peter Mandaville	George Mason University (USA)
Emma Murphy	Durham University (UK)

MIDDLE EAST ANALYSIS EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Meliha Altunışık	Middle East Technical University, Director of Institute of Social Sciences
Hasan Kanbolat	ORSAM Director
Assoc. Prof. Dr. Hasan Ali Karasar	ORSAM Advisor, ORSAM Eurasian Strategies Coordinator - Bilkent University
Asst. Prof. Dr. Serhat Erkmen	ORSAM Middle East Advisor, Ahi Evran Uni., Head of Dep. of International Relations

MithatpaŐa Caddesi 46/6 Kızılay-ANKARA
Tel: 0 (312) 430 26 09 Fax: 0 (312) 430 39 48
www.orsam.org.tr, orsam@orsam.org.tr